

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-12/34
URBROJ: 50301-21/32-24-16

Zagreb, 20. svibnja 2024.

H9**NP*021-03/23-09/24*50-24-09**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
66 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	20-05-2024	
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-03/23-09/24	65	
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.
30-24-09	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće pučke pravobraniteljice za 2022. godinu - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-03/23-09/24, URBROJ: 65-24-7, od 17. svibnja 2024.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću pučke pravobraniteljice za 2022. godinu daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske je u prošlom mandatu dostavila Hrvatskome saboru mišljenje o Izvješću pučke pravobraniteljice za 2022. godinu aktom, KLASA: 022-03/23-12/34, URBROJ: 50301-21/05-23-14, od 27. srpnja 2023.

S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da ostaje pri danom mišljenju koje se dostavlja u prilogu.

Za svoje predstavnike koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića, ministra zdravstva dr. sc. Vilija Beroša, dr. med., ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića te državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića, Sanjina Rukavinu, Tereziju Gras, Žarka Katića, dr. sc. Irenu Petrijević, Tomislava Dulibića, dr. sc. Silvia Bašića, dr. med., dr. sc. Mariju Bubaš, dr. med., Mariju Pletikosu i Margaretu Mađerić.

Prilog: 1

2
PREDSJEDNIK
mr. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-12/34
URBROJ: 50301-21/05-23-14

Zagreb, 27. srpnja 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće Pučke pravobraniteljice za 2022. godinu - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-03/23-09/24, URBROJ: 65-23-03, od 3. travnja 2023.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću pučke pravobraniteljice za 2022. godinu daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske, u odnosu na Izvješće pučke pravobraniteljice za 2022. godinu, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela pučka pravobraniteljica, aktom od 31. ožujka 2023., ukazuje na sljedeće:

1. UVOD

Na stranici 6. Izvješća pučke pravobraniteljice za 2022. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće) u drugom odlomku, u rečenici u kojoj se navodi kako je Popis birača pokazao pad broja pripadnika nacionalnih manjina od gotovo 27 %, Vlada Republike Hrvatske pretpostavlja da je umjesto „popisa birača“ riječ o „popisu stanovništva“. Naime, iz konteksta u nastavku Izvješća, na stranici 105. navode se usporedni broježani podaci Popisa stanovništva 2011. godine i Popisa stanovništva 2021. godine i utvrđuje se smanjenje od 26,97 %.

2.1. UTJECAJ POTRESA NA OSTVARIVANJE LJUDSKIH PRAVA

Vezano za preporuku 1. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da u suradnji s Državnim inspektoratom i Ministarstvom obrane uključi vojnu inženjeriju u uklanjanje objekata, posebice kada ih se više nalazi u istoj jedinici lokalne samouprave ili istoj geografskoj cjelini ili bloku, Vlada Republike Hrvatske ističe da je za provedbu rješenja o uklanjanju koja se donose na temelju članka 113. Zakona o Državnom inspektoratu propisana procedura prema kojoj ta rješenja donosi, provodi i uklanjanja nadzire

građevinska inspekcija. Činjenica da je od sredine 2021. godine Državni inspektorat uklonio preko 410 uništenih zgrada ukazuje da za sada nije bilo potrebno uključivanje drugih tijela u postupke uklanjanja koja je nadležna provoditi građevinska inspekcija.

U tekstu poglavlja na stranici 10., u kojem se navodi da građevinska inspekcija provodi hitna uklanjanja, no nije jasno kojim se prioritetima ista vodi prilikom više sličnih hitnih slučajeva, Vlada Republike Hrvatske ističe da se hitnost u planovima uklanjanja potresom uništenih zgrada određuje na temelju nalaza ovlaštenih vještaka građevinske struke i građevinskih inspektora koji isto tako posjeduju stručna znanja vezana za procjenu ugroženosti. Tako su do kraja ožujka 2023. godine uklonjene sve građevine u Sisačko-moslavačkoj županiji za koja su rješenja donesena tijekom 2022. godine te se nastavlja donošenje novih rješenja i daljnja uklanjanja na svim područjima.

U odnosu na preporuku 6. Ministarstvu pravosuđa i uprave i Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije da osiguraju dodatno financiranje za udruge koje pružaju besplatnu pravnu pomoć na potresima pogođenim područjima, Vlada Republike Hrvatske napominje da su financijska sredstva u 2023. godini za projekte pružanja primarne pravne pomoći povećana za 100 % u odnosu na 2022. godinu. Osim toga, u skladu s uvjetima Javnog natječaja za financiranje projekata ovlaštenih udruga i pravnih klinika za pružanje primarne pravne pomoći za 2023. godinu, pružatelji primarne pravne pomoći mogu zatražiti financijsku potporu u tri grupe, s time da su pojedinačni maksimalni iznosi u sve tri grupe veći od pojedinačnog maksimalnog iznosa koji je bio predviđen u prijašnjim godinama. Za pružatelje primarne pravne pomoći s najvećim iskustvom u sustavu besplatne pravne pomoći predviđen je maksimalan iznos od 31.200,00 eura na godišnjoj razini, što je povećanje od 147 % u odnosu na maksimalan iznos koji su pružatelji primarne pravne pomoći mogli ostvariti u prijašnjim godinama. Također, u uvjetima Javnog natječaja za 2023. godinu određeno je da će prednost u financiranju ostvariti prijavitelji koji u svojim projektima predviđaju neposredno pružanje primarne pravne pomoći osim u središnjici i u svojim podružnicama, putem mobilnih timova, terenskim posjetima potresom pogođenim područjima, područjima koja su ruralna, manje urbana, izolirana, odnosno u zajednicama s nižim stupnjem razvijenosti (područja od posebne državne skrbi, otoci, ruralne i manje urbane sredine). Osim povećanja maksimalnog iznosa koji se može dodijeliti za provedbu pojedinog projekta, predviđeno je trogodišnje financiranje projekata za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2025. godine što bi trebalo omogućiti pružateljima primarne pravne pomoći da stabiliziraju i jačaju svoje kapacitete kako bi na odgovarajući način osigurali pružanje i dostupnost svojih usluga korisnicima. Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u 2023. godini došlo do značajnog povećanja financijskih sredstava predviđenih za projekte pružanja primarne pravne pomoći, a svako dodatno povećanje financijskih resursa podrazumijeva i odgovarajuće organizacijske i ljudske kapacitete za provedbu svih faza natječajnog ciklusa, osobito za praćenje provedbe i vrednovanje ugovorenih projekata, o čemu su davatelji sredstava dužni voditi računa.

2.2. PRAVO NA DOBRO UPRAVLJANJE

Nastavno na preporuku 12. Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije da ukine primjenu metode „najbržeg prsta“ kod dodjele sredstava, odnosno provodi evaluacije i izabire najkvalitetnije projekte, Vlada Republike Hrvatske pojašnjava da odabir projekata uz primjenu metode trajnog poziva, prilikom čega se uzima u obzir vrijeme podnošenja projektnog prijedloga, ne uzima u obzir jedino i isključivo predmetni kriterij, već i određene kriterije prihvatljivosti te da će se u narednom financijskom razdoblju predmetna preporuka uzeti u obzir.

Vežano za preporuku 14. Uredu za zakonodavstvo, da u suradnji sa Središnjim državnim uredom za razvoj digitalnog društva unaprijedi portal e-Savjetovanje tako da se korisnici portala automatski obavještavaju o skraćivanju ili produljenju roka savjetovanja, Vlada Republike Hrvatske ističe da je 16. kolovoza 2021. godine započeo projekt „e-Savjetovanja - proširenja, nadogradnje i unaprijeđenje zakonodavnih procesa savjetovanja s javnošću“ Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva.

2.4. PRAVO NA ZDRAVLJE

2.3.1. Zdravstvena zaštita (Dostupnost, Pristupačnost, Prihvatljivost i Kvaliteta)

Vežano uz navode na stranici 24. Izvješća da je objektivni pokazatelj ostvarivanja prava na zdravlje očekivani životni vijek, ta da je prema „Pregledu stanja zdravlja i zdravstvene zaštite Republike Hrvatske za 2021. godinu“ očekivani životni vijek u Republici Hrvatskoj iznosio 77,8 godina i da zaostaje za prosjekom Europske unije više od tri godine, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je očekivano trajanje života pri rođenju poraslo tijekom prošlog stoljeća zbog brojnih čimbenika. To uključuje smanjenje smrtnosti dojenčadi, porast životnog standarda, poboljšani stil života i bolje obrazovanje, kao i napredak u zdravstvu i medicini. Službene statistike otkrivaju da se očekivani životni vijek od 1960-ih produžavao u prosjeku za više od dvije godine po desetljeću. Međutim, najnoviji podaci Statističkog ureda Europske unije (Eurostat-a) pokazuju da je u 2020. godini ovaj pokazatelj pao u 23 od 27 država članica, s izuzetkom Danske, Estonije, Finske i Cipra (podaci dostupni na dan 19.04.2023. na poveznici:

https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4187653/13722723/Life_expect_map_V4.png/cabde285-b2bf-66c8-64cc-3fb0fbab29e0?t=1651047131657. Uspoređujući očekivani životni vijek u 2021. godini s 2020. godinom, on se smanjio za jednu godinu ili više u 11 država članica (Bugarska, Češka, Estonija, Grčka, Hrvatska, Cipar, Latvija, Mađarska, Poljska, Rumunjska i Slovačka). Nakon naglog pada očekivanog trajanja života tijekom pandemije, u budućnosti se može očekivati nastavak dugoročnog trenda postupnog povećanja životnog vijeka. Nadalje, premda je prema podacima prikazanim u „Pregledu stanja zdravlja i zdravstvene zaštite Republike Hrvatske 2021.“ vidljivo da je prosječno očekivano trajanje života pri rođenju u Republici Hrvatskoj niže od prosjeka Europske unije, također je vidljivo da se u zadnjih nekoliko godina razlika između Republike Hrvatske i Europske unije kontinuirano smanjivala, a da je očekivano trajanje života pri rođenju u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2000. do 2020. godine poraslo za više od tri godine. COVID-19 je utjecao na očekivano trajanje života u gotovo svim zemljama, pa tako i Hrvatskoj, na način da su se očekivane vrijednosti smanjile. Međutim, vrijednost pokazatelja zdravih godina života u ukupnoj populaciji Republike Hrvatske je i tijekom pandemije COVID-19 nastavila rasti usprkos negativnim trendovima u ostalim državama članicama Europske unije, što bi moglo ukazivati na mogući povoljan efekt pojedinih populacijskih javnozdravstvenih intervencija.

Vežano uz tekst na stranici 24. u kojem se navodi da javnozdravstvene intervencije nisu dovoljno razvijene te da je broj smrtnih slučajeva koji su se mogli izbjeći pravodobnom i efektivnom zdravstvenom skrbi bio znatno iznad stope Europske unije, da je primarna skrb fragmentirana i nedovoljno iskorištena u usporedbi s bolničkom skrbi i skrbi koja se pruža u polikliničko konzilijarnim službama, te da su se liste čekanja za sekundarnu i tercijarnu skrb dodatno produljile zbog epidemije COVID-19, Vlada Republike Hrvatske ističe da primarnu zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj redovito godišnje koristi više od 90 % svih osoba koje su zdravstveno osigurane, a taj visoki postotak korištenja se održao i u

pandemijskim godinama što potvrđuje važnost uloge ovog dijela zdravstvenog sustava u očuvanju i praćenju zdravstvenog stanja pučanstva. Budući da je zbog epidemije COVID-19, a u cilju zaštite zdravlja zdravstvenih radnika i pacijenata, preporučeno maksimalno moguće smanjenje dolazaka pacijenata u ordinacije te obavljanje samo hitnih i neodgodivih pregleda i postupaka dok traje epidemija, tijekom 2020. i 2021. godine zabilježeno je smanjenje u broju pregleda u odnosu na pred-pandemijsku 2019. godinu. Istovremeno, zabilježeno je povećanje broja tele-konzultacija (fiksni telefon, mobitel, SMS, videokonferencijski pozivi, e-mail) za više od 150 % što govori da je primarna zdravstvena zaštita osiguranicima bila dostupna i tijekom epidemije COVID-19.

U odnosu na navode na stranici 26. o problemu dostupnosti zdravstvene zaštite na otocima i hitnog medicinskog prijevoza koji je prepoznat i u Nacionalnom planu razvoja otoka 2021. - 2027., Vlada Republike Hrvatske ističe da je u tijeku uspostava projekta hitne pomorske medicinske službe brzim brodicama, vrijednog više od 10 milijuna eura (77 milijuna kuna), za koji je 85 % sredstava osigurano iz Europskog fonda za regionalni razvoj, a preostalih 15 % iz državnog proračuna. Brodice duge oko 15 metara imat će mogućnost postizanja maksimalne brzine od 35 čvorova u roku od pet minuta od pokretanja pogonskih strojeva, a moći će ploviti i u najtežim uvjetima na moru, poput olujnog nevremena. Vezovi će biti osigurani u Dubrovniku, Supetru, Šibeniku, Zadru, Rabu i Malom Lošinju, a isporuka brodica planirana je do kraja 2023. godine. Prva brodica isporučena je u ožujku i to za područje Dubrovnika. Nadalje, Ministarstvo zdravstva u suradnji s Ministarstvom obrane, Ministarstvom unutarnjih poslova, Hrvatskom vatrogasnom zajednicom, Hrvatskom gorskom službom spašavanja i Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu osigurava provedbu hitnog zračnog medicinskog prijevoza unesrećenih ili oboljelih koje obuhvaća i hitni medicinski let te prijevoz timova i organa za potrebe transplantacije u Republici Hrvatskoj. Također, Ministarstvo zdravstva radi na uspostavi Helikopterske hitne medicinske službe (HEMS) u Republici Hrvatskoj kroz ugovor s civilnim operaterima Helikopterske hitne medicinske službe i s rokom pružanja usluga od 7 godina. U okviru tog projekta, helikopterske baze će se nalaziti u Zagrebu, Osijeku, Splitsko-dalmatinskoj županiji i Primorsko-goranskoj županiji, a imat će radijus pokrivenosti za cijelo područje Republike Hrvatske u okviru zlatnog standarda.

U odnosu na preporuku 20. kojim se traži da Ministarstvo zdravstva poduzme odgovarajuće mjere kako bi se u zdravstvenim ustanovama redovito organizirale edukacije za zdravstvene djelatnike o pravima pacijenata te ponašanju i komunikaciji prema pacijentima, sukladno zahtjevima medicinske etike, Vlada Republike Hrvatske navodi da Ministarstvo zdravstva poduzima aktivnosti vezane uz odgovarajuću primjenu Zakona o zaštiti prava pacijenata („Narodne novine“, br. 169/04. i 37/08.) koji uređuje način zaštite i promicanje prava pacijenata prilikom korištenja zdravstvene zaštite, te ističe da ponašanje svakog zaposlenika na radnom mjestu treba počivati na načelima etičkih principa, kao i da se svi radnici moraju pridržavati etičkih kodeksa ustanove u kojoj su zaposleni. U narednom razdoblju Ministarstvo zdravstva će uložiti dodatan napor u osvještavanje zaposlenika u zdravstvenom sektoru o važnosti odgovarajuće komunikacije s pacijentima.

2.3.2. Onkološki pacijenti

Vezano uz podatke o smrtnosti od raka i probleme u segmentu zdravstvene zaštite u liječenju onkoloških bolesnika, koji se navode na stranici 30. Izvješća, Vlada Republike Hrvatske ističe kako prati dostupne podatke o smrtnosti od raka, a prema kojima se za 2020. godinu Hrvatska nalazi među novim zemljama Europske unije koje su prošle tranziciju i koje bilježe više stope standardizirane stope smrtnosti u odnosu na prosjek EU-27 (podaci

dostupni na dan 19.04.2023. na poveznici: [https://ecis.jrc.ec.europa.eu/explorer.php?\\$0-0\\$1-AII\\$2-AII\\$4-1,2\\$3-0\\$6-0,85\\$5-2020,2020\\$7-8\\$CEstByCountry\\$X0_8-3\\$X0_19-AE27\\$X0_20-No\\$CEstBySexByCountry\\$X1_8-3\\$X1_19-AE27\\$X1_-1-1\\$CEstByIndiByCountry\\$X2_8-3\\$X2_19-AE27\\$X2_20-No\\$CEstRelative\\$X3_8-3\\$X3_9-AE27\\$X3_19-AE27\\$CEstByCountryTable\\$X4_19-AE27](https://ecis.jrc.ec.europa.eu/explorer.php?$0-0$1-AII$2-AII$4-1,2$3-0$6-0,85$5-2020,2020$7-8$CEstByCountry$X0_8-3$X0_19-AE27$X0_20-No$CEstBySexByCountry$X1_8-3$X1_19-AE27$X1_-1-1$CEstByIndiByCountry$X2_8-3$X2_19-AE27$X2_20-No$CEstRelative$X3_8-3$X3_9-AE27$X3_19-AE27$CEstByCountryTable$X4_19-AE27)). Mjere koje je potrebno provoditi u borbi protiv raka uključuju: prevenciju, rano otkrivanje, dijagnostiku i liječenje kao i održavanje kvalitete života pacijenata oboljelih od raka. Procjenjuje se da se gotovo 40 % karcinoma može spriječiti jer su snažno povezani s načinom života, a ne samo s naslijeđenim genima. Rizici se mogu uvelike smanjiti usvajanjem zdravih navika (zdrava prehrana, održavanje zdrave težine, redovito vježbanje, nepušenje, ograničenje pijenja alkohola). Spomenuti rizici osobito su viši u novim tranzicijskim zemljama Europske unije. Vlada Republike Hrvatske stoga ističe aktivnosti Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, sukladno Nacionalnom strateškom okviru protiv raka do 2030., koji su upravo usmjereni na promicanje zdravlja, prevenciju bolesti i jačanje zdravstvene pismenosti. Nadalje ističe da u Republici Hrvatskoj djeluje više nacionalnih programa ranog otkrivanja raka, i to raka dojke, debelog crijeva, vrata maternice i raka pluća. Istovremeno, zamijećeno je kako se stanovništvo još uvijek na neke od njih ne odaziva u poželjnom broju te je potrebno i dalje unaprjeđivati zdravstvenu pismenost stanovništva, kao i raditi na osvještavanju potrebe prevencije rizika i na odazivanju na programe ranog otkrivanja raka.

2.3.3. Palijativna skrb

Vežano za preporuku 23. Ministarstvu zdravstva da ubrza uspostavljanje svih oblika palijativne skrbi na svim razinama zdravstvene zaštite kako bi ona bila dostupna pacijentima svaki dan 24 sata dnevno, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo zdravstva provodi aktivnosti na izradi nove mreže javne zdravstvene službe kojom će se povećati broj postelja za palijativnu skrb u bolničkim zdravstvenim ustanovama na sekundarnoj razini te uvesti postelje za palijativnu skrb na tercijarnoj razini.

2.3.6. Epidemija bolesti COVID-19 i zdravlje

Vežano uz navode na stranici 37. Izvješća prema kojima su statistike broja oboljelih i umrlih od bolesti COVID-19 u 2022. godini bile mnogo manje u fokusu javnosti, jer je u travnju 2022. godine ukinuta većina epidemioloških mjera, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku, ukupan broj umrlih u 2022. godini bio je 8,8 % veći u odnosu na prosječan broj umrlih u razdoblju od 2015. do 2019. godine, kao i da je posebno velika smrtnost bila u ljetnim mjesecima kada su brojke značajno premašivale one iz 2020. i 2021. godine, Vlada Republike Hrvatske objašnjava da se podaci o broju umrlih temelje na podacima prikupljenim kroz anketni sustav prijavljivanja iz bolnica. U 2022. godini anketni sustav počeo je prikupljati podatke o umrlima od i sa COVID-19. Kroz anketni sustav tijekom ljetnih mjeseci zabilježen je nešto veći broj umrlih u odnosu na 2020. i 2021. godinu, ali je analizom podataka bilo vidljivo da je 40 % umrlih bilo među onima koji su umrli sa COVID-19, tj. iako je utvrđena infekcija COVID-19, uzrok smrti je bila neka druga bolest od koje je bolovala umrla osoba.

2.4. PRAVO NA RAD

U odnosu na navode na stranici 39. Izvješća prema kojima strani radnici često nisu upoznati s pravima iz radnog odnosa, kao i da izostaju javne politike usmjerene njihovoj integraciji u društvo, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji s Glavnom upravom za potporu strukturnim reformama Europske komisije (DG

REFORM) dogovorilo financiranje dvogodišnjeg projekta pod nazivom „Tehnička pomoć u integraciji državljana trećih zemalja u Republiku Hrvatsku“ u sklopu Instrumenta za tehničku potporu Europske komisije. Projekt se provodi od strane Ureda Međunarodne organizacije za migracije (IOM) u suradnji i pod supervizijom Ministarstva unutarnjih poslova i DG REFORM-a. Cilj projekta je identificirati i analizirati kapacitete nadležnih državnih tijela, kao i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave za provedbu koordinacije, praćenja i implementacije aktualnih i budućih integracijskih politika i programa za državljane trećih zemalja. U okviru projekta izvršit će se analiza postojećih zakonodavnih okvira, koordinacijskih mehanizama i integracijskih alata u svrhu olakšavanja integracije svih državljana trećih zemalja, koji dolaze u Republiku Hrvatsku zbog različitih razloga.

2.4.4. Mobing

Vežano za preporuku 33. Vladi Republike Hrvatske, da ratificira Konvenciju Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada br. 190. (Konvencija br. 190), Vlada ističe da Republika Hrvatska u potpunosti podržava ciljeve koji se Konvencijom br. 190 žele postići pa su tako u velikoj mjeri već uređena prava iz predmetne Konvencije, osobito u području suzbijanja diskriminacije i ravnopravnosti spolova. Također napominje kako je Republika Hrvatska aktivno sudjelovala na usvajanju Konvencije br. 190. na 108. zasjedanju Međunarodne konferencije rada u lipnju 2019. godine Odluka Vijeća Europske unije o ovlašćivanju država članica da u interesu Europske unije ratificiraju Konvenciju br. 190. nije donesena, a sukladno mišljenju pravne službe Europske komisije ratifikacija predmetne Konvencije od strane država članica bez predmetne odluke predstavljalo bi povredu prava Europske unije. Republika Hrvatska će i dalje nastojati da se na razini Europske unije usvoji Odluka Vijeća Europske unije koja bi otklonila sve prepreke eventualnoj ratifikaciji.

2.6. PRAVA STARIJIH OSOBA

2.6.1. Socijalna sigurnost starijih osoba

Vežano za preporuku 35. kojom se preporučuje Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike da pripremi izmjene Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe kojim bi se povećao iznos nacionalne naknade za starije osobe, skratila duljina prebivališta te omogućila isplata putem pošte, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je nakon dvije godine primjene Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe („Narodne novine“, broj 62/20.) sveobuhvatnom analizom utvrđena potreba dodatnog unaprjeđenja instituta nacionalne naknade za starije osobe te je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike započelo sa zakonodavnim aktivnostima usmjerenim na izmjenu navedenog Zakona. Stoga je Odlukom ministra od 11. travnja 2023. osnovana Radna skupina za izmjenu Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe, koja će preispitati propisane uvjete za ostvarivanje prava, visinu nacionalne naknade u odnosu na iznos zajamčene minimalne naknade iz sustava socijalne skrbi te visinu najniže mirovine za 15 godina mirovinskoga staža iz mirovinskoga sustava. Vlada Republike Hrvatske posebno naglašava kako su izmjene Zakona o nacionalnoj naknadi predviđene u Planu zakonodavnih aktivnosti za 2023. godinu, u okviru kojih će se svakako razmotriti mogućnosti prihvaćanja prijedloga navedenih u preporuci s ciljem povećanja socijalne zaštite starijih osoba.

Vežano za preporuku 36. kojom je preporučeno da se razmotri izmjena formule za usklađivanje mirovina, kako bi usklađivanje mirovina u većoj mjeri pratilo rast troškova

života, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. godine uveden povoljniji model usklađivanja mirovina, prema kojem se umirovljenicima osigurava primjerenija usklađenost visine njihovih mirovina u odnosu na porast plaća, odnosno rasta potrošačkih cijena. Naime, mirovine se od 1. siječnja 2019. godine usklađuju od 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine na način da se stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine utvrdi kao zbroj stope promjene indeksa potrošačkih cijena i indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi u omjeru 70:30 ili 30:70 (umjesto u omjeru 50:50 kako je bilo prethodno). Pri razmatranju zahtjeva za promjenu sadašnjeg modela usklađivanja mora se uzeti u obzir da je kretanje indeksa plaća i potrošačkih cijena u direktnoj korelaciji s kretanjem gospodarstva i trenutnim fiskalnim stanjem u državnom proračunu. Također, Vlada Republike Hrvatske ističe kako radi očuvanja socijalne sigurnosti umirovljenika i održavanja gospodarske održivosti mirovinskog sustava u uvjetima demografskog starenja stanovništva, većina europskih država usklađuje mirovine prema određenoj kombinaciji rasta plaća i cijena. Isto tako, Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je u 2022. godini, u cilju dodatne zaštite najosjetljivijih kategorija umirovljenika, intervenirala kratkoročnim mjerama kojima je omogućena isplata tri jednokratna novčana dodatka korisnicima mirovine s nižim mirovinskim primanjima radi ublažavanja posljedica povećanih troškova života. Naime, promjena načina usklađivanja mirovina ne bi doprinijela značajnom porastu mirovina na individualnoj razini, posebno ne onim korisnicima s nižim mirovinskim primanjima. Konačno, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u studenome 2022. godine osnovana Radna skupina za analizu stanja mirovinskog sustava, koja će provesti sveobuhvatnu analizu te razmotriti, između ostaloga i mogućnosti prihvaćanja povoljnijeg načina usklađivanja mirovina od onog uspostavljenog mirovinskom reformom iz 2019. godine, kao i mogućnosti dodatnog unaprjeđenja materijalnog položaja umirovljenika.

2.6.3. Nasilje nad starijim osobama

Vežano za preporuku 42. Ministarstvu unutarnjih poslova, da policijske službenike educira o svim oblicima nasilja nad starijim osobama, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo unutarnjih poslova na svim razinama obrazovanja, temeljnom, visokoškolskom te cjeloživotnom obrazovanju, u nastavnim planovima i programima sadrži nastavne cjeline s temama o kaznenim djelima i prekršajima nasilja počinjenih prema posebno ranjivim kategorijama žrtava. U kaznenom zakonodavstvu to su osobe posebno ranjive zbog svoje dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje dok su sukladno odredbama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji posebno ranjiva skupina osobe starije životne dobi i osobe s invaliditetom. Teme zaštite posebno ranjivih kategorija žrtava, između ostalih i osoba starije životne dobi, obrađuju se tijekom tečaja i radionica organiziranih za policijske službenike i pravosudne dužnosnike o odredbama domaćeg i europskog zakonodavstva usmjerenih na suzbijanje i prevenciju nasilja u obitelji.

2.6.4. Ugovori o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju

U odnosu na preporuku 43. da Ministarstvo pravosuđa i uprave u suradnji s Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike uloži dodatne napore kako bi se pred sudovima i javnim bilježnicima onemogućilo sklapanje ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju od strane pravne ili fizičke osoba koja obavlja djelatnost socijalne skrbi, odnosno osobe zaposlene u djelatnosti socijalne skrbi i u odnosu na preporuku 46., da se pripreme izmjene Zakona o obveznim odnosima kojima bi se izmijenili nazivi ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, propisao maksimalni broj ugovora koje može sklopiti jedan davatelj uzdržavanja te uspostavio registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom

uzdržavanju, te u odnosu na navode, primjedbe i prijedloge istaknute u Izvješću, Vlada Republike Hrvatske ističe da Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22. i 156/22.) propisuje instrumente za zaštitu od zloporaba, kako u pogledu sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, tako i u pogledu ispunjenja ugovornih obveza. Međutim, kako ove ugovore najčešće sklapaju osobe starije životne dobi, kako bi osigurale uzdržavanje, skrb i brigu, pri čemu kao protučinidbu za ugovoreno uzdržavanje daju svoju imovinu ili njen dio, ocijenjeno je da je potrebno uvesti dodatne instrumente zaštite primatelja uzdržavanja kako bi se pokušale spriječiti situacije u kojima se ugovori o doživotnom, a posebno o dosmrtnom uzdržavanju zlopotrebljavaju na način da primatelj uzdržavanja ostaje bez imovine koja je predmet ugovora, a ne dobije ugovoreno uzdržavanje. Sukladno Planu zakonodavnih aktivnosti za 2023. godinu Ministarstva pravosuđa i uprave osnovana je Radna skupina, koja je započela s radom, a s ciljem izrade Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopuna Zakona o obveznim odnosima. Predmetnim Zakonom uveli bi se dodatni instrumenti zaštite primatelja uzdržavanja temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, informiranja primatelja uzdržavanja o pravnim posljedicama sklapanja ugovora, razmatranja naziva ugovora koji će odražavati bit tih ugovora, broj ugovora koji će moći biti sklopljeni kao i dodatna ograničenja u osobi koja će moći sklopiti ugovor o uzdržavanju kao davatelj uzdržavanja te uvođenje registra ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju u svrhu povećane zaštite prava i interesa primatelja uzdržavanja. U skladu s navedenim razmotrit će se postoji li potreba izmjene i drugih zakona u svrhu boljeg i transparentnijeg uređenja instituta ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju s ciljem pružanja maksimalne zaštite primatelja uzdržavanja.

U odnosu na preporuku 45. da Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Ministarstvo pravosuđa i uprave osiguraju da osobe koje se odluče na sklapanje ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju budu upoznate s pravnim posljedicama putem pravne pomoći, Vlada Republike Hrvatske napominje da Ministarstvo pravosuđa i uprave svake godine financira projekte pružatelja primarne pravne pomoći koji, među širokim rasponom osjetljivih društvenih skupina, u svojim prioritarnim područjima ističu pružanje primarne pravne pomoći osobama starije životne dobi. Tako su u 2022. godini, od ukupno 23 financirana projekta, u njih 12 pružatelji primarne pravne pomoći istaknuli pružanje primarne pravne pomoći umirovljenicima, osobama treće životne dobi, starijim i nemoćnim osobama. Nadalje, u uvjetima Javnog natječaja za 2023. godinu istaknuto je da u prihvatljive projektne aktivnosti koje će se financirati, pored aktivnosti kojima se pridonosi pružanju primarne pravne pomoći, spadaju i informativno-edukacijske aktivnosti odnosno informiranje i educiranje korisnika primarne pravne pomoći. U 2022. godini takve aktivnosti vezano za osobe starije životne dobi i sklapanje ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju provodile su pojedine udruge, primjerice Sindikat umirovljenika Hrvatske, Ženska udruge „Izvor“ ili Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek.

U odnosu na preporuku 47., da se pripreme izmjene Zakona o parničnom postupku kojim bi se sudski postupci za raskid ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju propisali kao žurni, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Planom zakonodavnih aktivnosti za 2023. godinu predviđeno upućivanje u proceduru Vlade Republike Hrvatske usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, a kojim će se nastojati ubrzati postupci radi raskida, utvrđenja ništetnim i radi pobijanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju propisivanjem tih postupaka hitnima. Izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku dodatno će se osnažiti i urediti pojedini procesni instituti u svrhu postizanja daljnje efikasnosti i ubrzanja parničnog postupka te pružanja odgovarajuće pravne zaštite korisnika

uzdržavanja, koji su starije osobe, koje ostaju bez svoje imovine, a i bez uzdržavanja potrebnog za život.

2.6.5. Mirovinsko osiguranje

Vezano za preporuku 48. Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje da podnositeljima zahtjeva za mirovinu koji žive u inozemstvu pravovremeno dostavljaju informacije o potrebnoj dokumentaciji i stanju predmeta, Vlada Republike Hrvatske navodi da prema statističkim podacima iz Izvješća proizlazi kako su pritužbe iz područja mirovinskog osiguranja među najmanje zastupljenim u ukupnom broju pritužbi građana i u konstantnom su padu u zadnjih par godina (119 u 2018. godini, 85 u 2019. godini, 71 u 2020. godini te 57 u 2022. godini). Vlada Republike Hrvatske također ističe kako na službenim stranicama Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (www.mirovinsko.hr) osiguranci imaju omogućen jednostavan pristup informacijama u pogledu ostvarivanja prava iz djelokruga Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje kao i tiskanicama zahtjeva za sve vrste prava. Također, u svim ustrojstvenim jedinicama Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje pravni savjetnici su na raspolaganju strankama, osobno i putem telefona te stranka u svakom trenutku ima mogućnost dobivanja informacije o stanju svog predmeta, a Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje ima i info telefone (tzv. call centar) za sve upite i eventualne pritužbe stranaka.

2.7. DISKRIMINACIJA TEMELJEM DOBI

Vezano za preporuku 49. Vladi Republike Hrvatske da osigura novčanu podršku i umirovljenicima koji su u riziku od siromaštva, a ostvarili su mirovinu u inozemstvu, Vlada Republike Hrvatske navodi da kontinuirano prati stanje u sustavu mirovinskoga osiguranja te pravovremeno intervenira provodeći mjere s ciljem pronalaženja mogućnosti za poboljšanje materijalnih prilika umirovljenika, te je do sada pet puta intervenirala kako bi osigurala isplatu jednokratnih dodataka umirovljenicima s nižim mirovinskim primanjima. Namjera donošenja odluka o isplati jednokratnih novčanih primanja umirovljenicima u mirovinskom sustavu bila je, u skladu s fiskalnim kapacitetima i gospodarskim mogućnostima, na temelju načela solidarnosti, izvršiti preraspodjelu sredstava korisnika s višim primanjima prema onima s nižim mirovinskim primanjima. Radi se o mjerama iz mirovinskog osiguranja, a ne iz sustava socijalne skrbi te je isplata jednokratnih novčanih primanja omogućena samo korisnicima mirovine iz hrvatskog mirovinskog osiguranja uvažavajući prethodne uplate u mirovinski sustav Republike Hrvatske. Stoga isplata jednokratnih novčanih primanja nije bila uvjetovana samo činjenicom prebivanja na području Republike Hrvatske, već i korištenjem mirovine iz hrvatskog osiguranja. S obzirom da i među korisnicima inozemnih mirovina postoji određeni broj onih s nižim mirovinskim primanjima, posebno onih s područja bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ), svakako će se prilikom kreiranja daljnjih mjera, u skladu s fiskalnim kapacitetima dodatno razmotriti mogućnosti proširenja obuhvata i na korisnike inozemnih mirovina.

U odnosu na provedbu projekta pod nazivom „ZAŽELI – prevencija institucionalizacije“ koji se financira sredstvima Europskog socijalnog fonda plus u okviru Programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027.“ te je planiran za objavu u ljeto 2023. godine, Vlada Republike Hrvatske ističe da će se isti provoditi kao sastavna mjera dugotrajne skrbi i prevencije institucionalizacije, kako bi se adresirao rizik od daljnjeg socijalnog isključivanja šireg kruga starijih, nemoćnih osoba i osoba s invaliditetom te osigurala svakodnevna pomoć, podrška i dobivanje usluge koja im omogućava samostalan život.

2.8. MLADI

Vežano uz navode na stranici 63. Izvješća u kojima se ističe kako 20 % djece i mladih pati od narušenog mentalnog zdravlja, a svega 20 % ih prima pomoć i liječi se (procjene Svjetske zdravstvene organizacije od prije pandemije na globalnoj razini), Vlada Republike Hrvatske ističe kako su prema podacima iz baze hospitalizacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u stacionarnom dijelu bolnica zabilježene hospitalizacije zbog namjernog samoozljeđivanja djece i mladih. Broj hospitalizacija kod kojih je zabilježena glavna otpusna dijagnoza namjerno samoozljeđivanje kod djece i mladih u dobi do 17 godina je u padu od 2019. godine do 2021. godine. No, broj hospitalizacija i broj osoba kod kojih je namjerno samoozljeđivanje zabilježeno kao dodatna dijagnoza, a kao glavna otpusna dijagnoza zabilježena je bolest ili stanje iz drugih skupina bolesti, pokazuje blage oscilacije u razdoblju od 2017. do 2021. godine (najveći broj hospitalizacija je zabilježen tijekom 2018. godine). Analiza prema spolu pokazuje da je tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja, najveći broj hospitalizacija kod kojih je namjerno samoozljeđivanje zabilježeno kao dodatna dijagnoza tijekom 2021. godine - zabilježeno kod djevojčica i djevojaka u dobi do 25 godina. Iako se ne radi o drastičnom pogoršanju u 2021. godini u odnosu na prethodne godine, podaci upućuju na potreban povećan oprez kod djevojaka. Podaci za 2022. godinu još nisu dostupni. Vežano uz samoubojstva, kao najteži pokazatelj, 23 samoubojstva do 25 godine u 2021., najniži je broj samoubojstava u proteklih 10 godina. Nadalje, podaci istraživanja o zdravstvenom ponašanju učenika u okviru projekta *Health Behaviour in School-aged Children*, kojeg je na proljeće 2022. godine proveo Hrvatski zavod za javno zdravstvo, pokazuju približno izjednačen udio učenika koji su pandemiju doživjeli negativno i pozitivno. Dapače, više je učenika i učenica u sve tri dobne skupine (11, 13 i 15 godina) procijenilo da je pandemija imala pozitivan utjecaj na njihov život i zdravlje nego negativan. Jedino je kod procjene utjecaja pandemije na mentalno zdravlje kod djevojčica u dobi od 13 i 15 godina više onih koje su utjecaji pandemije na mentalno zdravlje ocijenili negativno nego pozitivno. Kao i podaci o hospitalizacijama zbog samoozljeđivanja i ovi podaci govore o većoj osjetljivosti djevojaka u kontekstu pandemije nego dječaka. No, općenito podaci ukazuju na to da je strategija nastave u učionicama, a izbjegavanje nastave na daljinu bila uspješna. Akcijski plan za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih koji se naslanja na Strateški okvir mentalnog zdravlja do 2030. (usvojen krajem 2022. godine), u završnoj je fazi izrade, a istovremeno se provode i druge značajne aktivnosti. Rano otkrivanje i jačanje kapaciteta odgojno-obrazovnih djelatnika i djelatnika u zdravstvu put je u sprječavanju najtežih stanja koja zahtijevaju hospitalizaciju i dugotrajno liječenje. Stoga Vlada Republike Hrvatske ističe da je Hrvatski zavod za javno zdravstvo razvio edukativni program zdravstvenog opismenjavanja odgojno-obrazovnih djelatnika u području mentalnog zdravlja djece i mladih. Program pod nazivom PoMoZi Da (Promicanje Mentalnog Zdravlja Djece) financira se iz bespovratnih sredstava Europskog socijalnog fonda, u okviru Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ za razdoblje 2014. – 2020. godine, u sklopu nacionalnog programa promicanja zdravlja Živjeti zdravo. Program je razvijen s ciljem osnaživanja odraslih koji rade s djecom i mladima u školskom okruženju, a kroz program odgojno-obrazovni djelatnici uče kako prepoznati anksiozne i depresivne probleme kod djece i mladih te kako im pružiti psihološku prvu pomoć. Edukativni program sadrži osnovnu i naprednu razinu zdravstvenog opismenjavanja. Osnovna razina, kao e-kolegij PoMoZi Da preko CARNET sustava za učenje na daljinu, pokrenut je u lipnju 2020., a do kraja 2021. godine osnovnu razinu je završilo 2612 odgojno-obrazovnih djelatnika u Republici Hrvatskoj. Napredna razina se sastoji od trodnevnih radionica uživo koje provode educirani stručnjaci iz županijskih zavoda za javno zdravstvo. Od rujna 2020. do prosinca 2022. provedeno je 36 trodnevnih edukacija napredne razine u ukupno 17 županija, a program je prošlo ukupno 633 polaznika iz 247 osnovnih škola, 120 srednjih škola i 25 ustanova za odgoj i obrazovanje, te

pet zdravstvenih ustanova. Za provedbu programa ukupno je educirano 47 edukatora - stručnjaka iz svih županijskih zavoda za javno zdravstvo. Postupak certificiranja do kraja 2022. godine završilo je njih 30, a još šest će ih završiti tijekom 2023. godine. Kao primjer dobre prakse posebno treba istaknuti rano otkrivanje putem probira rizika o mentalnom zdravlju učenika koji provode liječnici školske i adolescentne medicine na sistematskim pregledima. Zbog pandemije liječnici su u školskoj godini 2021/2022 bili zauzeti praćenjem kontakata u školama te je probir raden u manjem opsegu, odnosno u 14 županija i Gradu Zagrebu. Ukupno je 8853 učenika i 9645 učenica osnovnih i srednjih škola obuhvaćeno probirom, većinom prvih razreda srednjih škola. Ukupno je 6,1 % učenika i 13,0 % učenica bilo pozitivno na Upitniku za ispitivanje općih psihopatoloških teškoća za mlade (Clinical Outcomes in Routine Evaluation – Young Person, YP CORE) koji se koristi u svrhu probira. U aktualnoj školskoj godini, probir se radi u 8. razredu osnovne škole i 1. razredu srednje škole. Vlada Republike Hrvatske ističe i program „Imam stav“, koji se na inicijativu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Agencijom za odgoj i obrazovanje te Prevlab (Laboratorijem za preventivna istraživanja Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta) provodi od 2020. do 2023. godine. To je sveobuhvatni univerzalni program prevencije korištenja alkohola, cigareta i droga u školskom okruženju i bazira se na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja.

2.9. PRAVO NA OBRAZOVANJE I DISKRIMINACIJU TEMELJEM OBRAZOVANJA

Vlada Republike Hrvatske ukazuje na rečenicu na stranici 66. kojom se naglašava malen broj odraslih koji se uključuje u nastavak obrazovanja, a koji u Republici Hrvatskoj iznosi 3,2 % dok je u EU 9,2 %, te ističe da je stopa sudjelovanja u obrazovanju odraslih u 2022. godini iznosila 5,1 %, dok je prosjek u EU 10,8% (<https://ampeu.hr/files/pregled-obrazovanja-i-osposobljavanja-za-2022-NCAN22011HRN.pdf>).

Također, na stranici 67. Izvješća navodi se da je Ured pučke pravobraniteljice zaprimio pritužbe zbog nepriznavanja kvalifikacija stečenih kroz programe obrazovanja odraslih od strane strukovnih komora, što je otvorilo i pitanje javnih ovlasti dodijeljenih komorama u reguliranim profesijama kao i pitanje nadzora nad njima. Vlada Republike Hrvatske naglašava da je obrazovanje odraslih regulirano Zakonom o obrazovanju odraslih („Narodne novine“, broj 144/21.) te je sukladno članku 1. stavku 1. navedenog Zakona propisano da je obrazovanje odraslih dio obrazovnog sustava Republike Hrvatske. Člankom 1. stavkom 7. istog Zakona propisano je da obrazovanje odraslih obuhvaća, između ostaloga, provedbu formalnih programa za stjecanje i vrednovanje ishoda učenja/kurikuluma za stjecanje kvalifikacija na razinama 1., 2., 3., 4.1. i 4.2. te na razini 5. Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje. Polaznicima formalnog obrazovanja odraslih nakon uspješno završenog programa izdaju se javne isprave o stečenim kompetencijama (znanju, vještinama i pripadajućoj samostalnosti i odgovornosti). Javna isprava koju stječe polaznik, nakon uspješno završenog programa obrazovanja u ustanovi za obrazovanje odraslih, jednako je vrijedna javnoj ispravi koja se izdaje učeniku u srednjoj školi te nije dopustiva diskriminacija polaznika ustanova za obrazovanje odraslih u smislu uskraćivanja prava na rad u struci ili nastavka obrazovanja. Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ističe i da je uspostavljena suradnja Ministarstva znanosti i obrazovanja s Ministarstvom zdravstva i strukovnim komorama u vezi s pitanjem provedbe programa obrazovanja odraslih u sektoru zdravstva i socijalne skrbi te je intenzivirana stručna komunikacija između navedenih dionika u svrhu učinkovitog izvršavanja javnih ovlasti strukovnih komora.

U vezi s tvrdnjom na stranici 68. Izvješća u kojoj se dovodi u pitanje odluka o odbacivanju žalbe devetero maturanata Škole primijenjene umjetnosti i dizajna zbog propusta ispitnog koordinatora koji u zakonskom roku nije proslijedio njihove pravovremeno uložene žalbe na daljnje postupanje nadležnim tijelima, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo znanosti i obrazovanja zaprimilo dopis pučke pravobraniteljice, broj: P.P.-17-6-1815/22-13-3 kojim je zatraženo očitovanje o postupanjima nadležne institucije vezanima za slučaj maturantice kojoj je poništen ispit državne mature iz Hrvatskog jezika zbog toga što se imenom i prezimenom potpisala na esej. Isto tako zatraženo je očitovanje o postupanjima za devetero maturanata iz Škole primijenjenih umjetnosti i dizajna u Zagrebu koji su u zakonskom roku podnijeli prigovore na rezultate državne mature, ali zbog propusta ispitnog koordinatora koji ih nije proslijedio u roku, o njihovim žalbama nije se odlučivalo. Ministarstvo znanosti i obrazovanja je dopis Broj: P.P.-17-6-1815/22-13-1 prosljedilo na nadležno postupanje Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja koji je sukladno članku 14. Pravilnika o polaganju državne mature („Narodne novine“, br. 1/13., 41/19., 127/19., 55/20., 53/21. i 126/21.) odgovoran za pripremu i provedbu ispita državne mature, s uputom da očitovanje o svim navodima i upitima iz predstavke pučke pravobraniteljice iz nadležnosti Centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja dostave izravno pučkoj pravobraniteljici i na znanje Ministarstvu znanosti i obrazovanja. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja uputio je pučkoj pravobraniteljici očitovanje (KLASA: 022-01/22-02/12; URBROJ: 437/1-22-3) na dopis Broj: P.P.-17-6-1815/22-13-1 koje je dostavljeno na znanje i Ministarstvu znanosti i obrazovanja. U navedenom očitovanju se ističe da je zaprimanje prigovora i njihovo pravodobno prosljeđivanje zajedno s mišljenjem o njihovoj opravdanosti člankom 11. stavkom 2. navedenoga Pravilnika propisano kao obveza ispitnoga povjerenstva na čelu kojega je ravnatelj škole koji odgovara za njegov rad. Nastavno na navedeni propust ispitne koordinatore ravnatelj je imenovao novog ispitnog koordinatora.

Nadalje, vezano uz dodjelu državnih stipendija, Vlada Republike Hrvatske ističe da je s ciljem povećanja kvalitete studentskog standarda te ublažavanja posljedice inflacije na studente nižeg socio-ekonomskog statusa, Ministarstvo znanosti i obrazovanja u akademskoj godini 2022./2023. povećalo mjesečni iznos stipendija s 1.200,00 kuna na 1.506,90 kuna (200,00 eura), podignut je dohodovni cenzus sa 65 % na 100 % proračunske osnovice po članu kućanstva te je osigurano dodatnih 2000 stipendija. Slijedom navedenoga, temeljem Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju na temelju socio-ekonomskog statusa („Narodne novine“, broj 110/22.), osigurana je dodjela 12000 državnih stipendija za razdoblje od sljedećih šest akademskih godina, počevši s tekućom akademskom godinom. Navedenim Pravilnikom obuhvaćene su sve ranjive i podzastupljene skupine studenata na temelju socio-ekonomskog statusa te je daljnjim nastavkom elektroničkih prijava olakšan pristup natječaju, a cjelokupna procedura približena studentima u cilju veće uspješnosti ostvarivanja prava na državne stipendije.

2.12. GRADITELJSTVO

U odnosu na ponovljenu preporuku 83. Građevinskoj inspekciji, da poveća broj kontrolnih nadzora nad provođenjem izrečenih mjera, temeljenoj na podnescima pučkoj pravobraniteljici, a prema kojima građani predlažu češće kontrolne nadzore nakon što je naređena obustava građenja i uklanjanje građevine, jer graditelji često i nakon zabrane nastavljaju graditi, Vlada Republike Hrvatske ističe kako upravo iz tog razloga građevinska inspekcija u proteklom razdoblju kontinuirano povećava broj kontrolnih nadzora te posljedično donosi više rješenja kojima se izriču novčane kazne zbog nastavka nezakonitog građenja ili se

nezakonite graditelje prisiljava na uklanjanje. Tako je 2021. godine od ukupno 7457 nadzora obavljeno 2885 kontrolnih nadzora i izrečene 274 novčane kazne, a 2022. godine od 7069 nadzora obavljeno je 3348 kontrolnih nadzora i doneseno 497 novčanih kazni. Sukladno prioritetima za postupanje i tijekom 2023. godine se nastavlja s pojačanim obavljanjima kontrolnih nadzora.

2.15. PRAVA HRVATSKIH BRANITELJA I CIVILNIH STRADALNIKA IZ DOMOVINSKOG RATA

U dijelu Izvješća koje se odnosi na prava hrvatskih branitelja i civilnih stradalnika iz Domovinskog rata, Vlada Republike Hrvatske ističe sljedeće: na stranici 103. Izvješća navodi se da su potrebe za programima psihosocijalne podrške braniteljima veće od postojećih kapaciteta, osobito uzevši u obzir i da se u Centrima za psihosocijalnu pomoć pruža podrška i za civilne stradalnike iz Domovinskog rata te se iz navedenog izvodi zaključak da je psihosocijalna podrška hrvatskim braniteljima obuhvaćena samo u kontekstu rada centara za psihosocijalnu pomoć te aktivnosti veteranskih centara i Doma veterana u Lipiku. Međutim, psihosocijalna pomoć hrvatskim braniteljima (i civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata) koju provodi Ministarstvo hrvatskih branitelja je vrlo opsežna i kompleksna i ne može se razmatrati samo u kontekstu psihološkog i socijalnog osnaživanja tj. odvojeno od zdravstvenog konteksta što sve zajedno djeluje na poboljšanje kvalitete života hrvatskih branitelja. Centri za psihosocijalnu pomoć su tek jedan segment sveobuhvatne brige o hrvatskim braniteljima. Pučka pravobraniteljica izostavlja spomenuti pozitivne učinke provođenja Nacionalnog programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima iz Domovinskog rata, te činjenicu da se Program i nadalje provodi na svim razinama odnosno na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini putem Regionalnih centara za psihotraumu (Rijeka, Split, Osijek) te putem Nacionalnog centra za psihotraumu (pri KBC-u Zagreb). Izostavljeni su i značajni brojevi pokazatelji o broju godišnjih intervencija za 2022. godinu, od strane područnih odjela i centara za psihosocijalnu pomoć od ukupno 81354 stručnih intervencija za ukupno 68803 korisnika. Ujedno su izostavljeni i brojevi pokazatelji o stručnim intervencijama o liječenju i psihološko/psihijatrijskim intervencijama regionalnih centara za psihotraumu koji su zajedno s Nacionalnim centrom za psihotraumu Zagreb proveli ukupno 25552 stručnih intervencija putem pregleda, liječenja i obrada.

Vlada Republike Hrvatske navodi da su u Izvješću izostavljeni podaci koji se odnose na programe poboljšanja kvalitete življenja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, posebno u odnosu na preventivne sistematske preglede, bolničku medicinsku rehabilitaciju i dr.

U nastavku Izvješća u dijelu koji se odnosi na slučajeve nestalih i smrtno stradalih osoba pučka pravobraniteljica ističe potrebu poboljšanja regionalne suradnje. Glede navedene preporuke, Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je pučkoj pravobraniteljici dostavljen opsežni pregled aktivnosti koje je Ministarstvo hrvatskih branitelja poduzelo u izvještajnom razdoblju radi pronalaska nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu. Međutim, u Izvješću se navode samo zbirni podaci o neriješenim slučajevima nestalih i smrtno stradalih osoba, zbog čega Vlada Republike Hrvatske smatra važnim napomenuti da je u izvještajnom razdoblju nastavljen rad na provedbi multilateralnog projekta „Okvirni plan za rješavanje pitanja osoba nestalih iz sukoba na području bivše Jugoslavije“, u kojemu, uz nadležna tijela Republike Hrvatske, sudjeluju i nadležna tijela drugih država nastalih na području bivše Jugoslavije, a pod okriljem Međunarodne komisije za nestale osobe (ICMP). Ministarstvo hrvatskih branitelja daje punu i konstruktivnu potporu provedbi navedenog

Okvirnoga plana te je u cijelosti ispunilo usuglašene obveze. No, ovaj mehanizam ograničen je na rješavanje slučajeva od zajedničkoga interesa i unaprjeđenje metodologije rada. Ključnu prepreku većoj učinkovitosti u pronalasku nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu, a kako je navedeno i u odgovoru na zahtjev za dostavom podataka za 2022. godinu, i dalje predstavlja izostanak suradnje Republike Srbije, koja nedvojbeno raspolaže informacijama i dokumentacijom o mjestima masovnih i pojedinačnih grobnica na ranije okupiranim područjima Republike Hrvatske te informacijama o osobama za kojima Republika Hrvatska traga. Tijekom izvještajnog razdoblja, aktivnostima nadležnih tijela Republike Srbije, nije postignut nikakav napredak u rješavanju pitanja nestalih u Domovinskom ratu.

Što se tiče ponovljene preporuke pod rednim brojem 87. kojom se od Ministarstva hrvatskih branitelja traži da osmisli i provede kampanju s ciljem boljeg informiranja civilnih stradalnika o njihovim pravima, Vlada Republike Hrvatske ponovno ističe kako je Ministarstvo hrvatskih branitelja u postupku donošenja Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.) surađivalo s udrugama koje okupljaju civilne stradalnike i članove njihovih obitelji kako bi normativno uređenje bilo prilagođeno njihovim potrebama. Donošenje ovoga Zakona bilo je izrazito medijski popraćeno i Ministarstvo hrvatskih branitelja je već tada u svim relevantnim situacijama (tribinama, televizijskim emisijama, obljetnicama) pozivalo civilne stradalnike da iskoriste pravne i materijalne mogućnosti koje im nudi novi navedeni Zakon. Također, područni odjeli Ministarstva hrvatskih branitelja, koji djeluju u svakoj županiji i Gradu Zagrebu, intenzivno surađuju s organizacijama civilnog društva na svom području i u velikoj mjeri su upoznati sa stradalničkom populacijom i njihovim potrebama te kroz izravan kontakt aktivno nude pravnu i drugu pomoć. Nadalje, Ministarstvo hrvatskih branitelja je upravna tijela u županijama i Gradu Zagrebu obavijestilo o preporuci pučke pravobraniteljice da se obrasci za pokretanje postupka za priznavanje statusa civilnog stradalnika iz Domovinskog rata učine dostupnima i na njihovim mrežnim stranicama, s time da Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost da nadležna tijela sukladno Zakonu o općem upravnom postupku zaprimaju i zahtjeve stranaka koji nisu dostavljeni na propisanom obrascu.

2.16. PRAVA NACIONALNIH MANJINA

Vlada Republike Hrvatske ukazuje da u potpoglavlju „Rezultati Popisa stanovništva 2021. godine“ na stranici 103. nije naveden točan podatak o broju stanovnika Republike Hrvatske (umjesto 3.871.883 treba stajati 3.871.833). Također, na stranici 106. u tekstu gdje se navodi da je prema Popisu 2021. udio pripadnika slovačke nacionalne manjine u općini Punitovci smanjen ispod trećine stanovništva u odnosu na Popis 2011., u zagradi umjesto (s 36,94 % na 32,38 %) treba stajati (s 36,94 % na 33,16 %).

U odnosu na preporuku 90., da Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo pravosuđa i uprave i Hrvatske ceste usuglase i donesu akcijski plan postavljanja dvojezičnih prometnih znakova s nazivima naseljenih mjesta i provedu ga u svim jedinicama koje su statutima predvidjele ostvarivanje ovog prava, Vlada Republike Hrvatske ističe da su za ostvarivanje ravnopravne službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina mjerodavni podaci popisa stanovništva. Analizom Popisa stanovništva 2021. godine utvrđeno je da pripadnici određene nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu lokalnog stanovništva u ukupno 24 jedinice lokalne samouprave, i to: pripadnici srpske nacionalne manjine u 20 jedinica te pripadnici češke, mađarske, talijanske i romske nacionalne manjine u po jednoj jedinici. Slijedom navedenoga, sukladno odredbi članka 12. stavka 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, br. 155/02., 47/10., 80/10. i 93/11.), pripadnicima

srpske nacionalne manjine zajamčeno je pravo na ravnopravnu službenu uporabu svog jezika i pisma u gradovima i općinama: Biskupija, Borovo, Cijlpane, Dvor, Erdut, Ervenik, Gračac, Gvozd, Jagodnjak, Kistanje, Krnjak, Markušica, Negoslavci, Plaški, Šodolovci, Trpinja, Udbina, Vojnić, Vrhovine i Donji Lapac; pripadnicima češke nacionalne manjine to pravo je zajamčeno u općini Končanica; pripadnicima mađarske nacionalne manjine u općini Kneževi Vinogradi, pripadnicima talijanske nacionalne manjine u općini Grožnjan-Grisignana te pripadnicima romske nacionalne manjine u općini Orehovica. Prijedlog predmetnog Akcijskog plana izrađenog 2021. godine stoga je potrebno ažurirati s obzirom da je isti izrađen na temelju podataka Popisa stanovništva iz 2011. godine. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima postoji zakonska obveza uvođenja dvojezičnosti potrebno je da usklade svoje Statute na način da precizno urede ostvarivanje navedenog prava kako bi Hrvatske ceste mogle provesti Akcijski plan. Stoga će Ministarstvo pravosuđa i uprave izraditi novu analizu statuta imajući u vidu popis stanovništva iz 2021. godine i eventualne promjene koje su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave unijele u statute.

2.17. DISKRIMINACIJA TEMELJEM RASNOG ILI ETNIČKOG PODRIJETLA

Vezano za preporuku 99. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da osiguraju dostatna sredstva u okviru godišnjih programa za unapređenje životnih uvjeta romske nacionalne manjine, Vlada Republike Hrvatske navodi da se godišnji programi unapređenja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine, kao i pripadajući Kriteriji za bodovanje, unapređuju svake godine kako bi se što učinkovitije pomoglo pripadnicima romske nacionalne manjine, a financijska sredstva predviđena za provedbu Godišnjeg programa se povećavaju iz godine u godinu. Tako je, prema podacima Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, vidljivo kako je za 2021. godinu bio osiguran iznos od 2.000.000,00 kuna (265.446,00 eura), za 2022. godinu 3.000.000,00 kuna (398.168,50 eura) dok je u 2023. godini osigurano 1.327.228,00 eura (10.000.000,00 kuna). Nositelji u pripremi i provedbi Godišnjeg programa unapređenja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine su Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine koje kontinuirano prati aktivnosti u području poboljšanja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine, Radna skupina Povjerenstva, koja razmatra prijedlog Programa i Povjerenstvu predlaže davanje suglasnosti na isti, donosi kriterije za bodovanje, Komisija koja zaprima prijave i uz prethodnu suglasnost Radne skupine Povjerenstva donosi odluke o odabiru korisnika te ih dostavlja državnom tijelu nadležnom za obnovu i stambeno zbrinjavanje koji priprema prijedlog i donosi Program, uz prethodnu suglasnost Povjerenstva.

Vezano za preporuku 104. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da putem svoje internetske stranice i u tiskanom obliku (brošure i letci) učini dostupnim na više jezika informacije stranim radnicima o pravima u različitim sustavima, Vlada Republike Hrvatske naglašava da Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, sukladno članku 76. stavku 5. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti provodi koordinaciju rada svih ministarstva, nevladinih organizacija i dugih tijela koja sudjeluju u postupku uključivanja u društvo azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom u okviru Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo i pripadajuće Radne skupine. S tim u vezi aktivnosti su usmjerene prema državljanima trećih zemalja kojima je odobrena međunarodna zaštita, te je Ured u okviru projekta INCLuDE izdao brošuru „Prava osoba pod međunarodnom i privremenom zaštitom“ koja sadrži informacije o pravima u različitim sustavima te dostupnim mehanizmima zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije u Republici Hrvatskoj, posebice u kontekstu međunarodne i privremene zaštite, a izdana je na dvanaest

jezika: arapskom, engleskom, farski, francuskom, hrvatskom, paštu, španjolskom, turskom, ukrajinskom te filipinskom, hindi i nepalskom – jezicima kojima se najčešće koriste strani radnici.¹

2.18. PRAVA RASELJENIH OSOBA IZ UKRAJINE

Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako navod na stranici 122. Izvješća „Vlada RH je na sjednici 7. ožujka 2022. godine uvela ovaj institut u RH.“ nije odgovarajući te da bi trebalo stajati da je Vlada uvela privremenu zaštitu za raseljene osobe iz Ukrajine. Naime, institut privremene zaštite propisan je Zakonom o azilu iz 2004. godine, a sadržan je i u važećem Zakonu o međunarodnoj i privremenoj zaštiti te je na temelju odredbi članka 78. koje se odnose na privremenu zaštitu donesena Odluka o uvođenju privremene zaštite u Republici Hrvatskoj za raseljene osobe iz Ukrajine. Člankom 78. navedenog Zakona propisano je da je privremena zaštita – zaštita odobrena u izvanrednom postupku, u slučajevima masovnog priljeva raseljenih osoba iz trećih zemlja ako postoji rizik da nije moguće učinkovito provesti postupak odobrenja međunarodne zaštite (koji obuhvaća azil i supsidijarnu zaštitu).

Na stranici 123. u drugom odlomku, Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost na netočan navod, a prema kojem je hrvatsko zakonodavstvo u području zdravstvene zaštite i socijalne skrbi bilo neusklađeno s Provedbenom odlukom o privremenoj zaštiti, a razina prava u obrazovanju je bila niža nego za osobe pod međunarodnom zaštitom. Naime, provedbena odluka o privremenoj zaštiti ne propisuje pojedina prava i područja privremene zaštite, već navodi da bi, ako je nacionalni sustav manje povoljan, država članica trebala osigurati dodatna prava predviđena u Direktivi 2001/55/EZ. [točka (17)]. Zdravstvena zaštita i socijalna skrb, koji su bili propisani Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti, prije izmjena i dopuna, bili su usklađeni s odredbama Direktive Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (Direktiva o privremenoj zaštiti), a na svakoj državi članici je da odluči želi li dati više od propisanog minimuma. Člankom 13. stavkom 4. Direktive o privremenoj zaštiti propisano je da države članice osiguravaju neophodnu medicinsku ili drugu pomoć osobama koje uživaju privremenu zaštitu, a koje imaju posebne potrebe, kao što su maloljetne osobe bez pratnje ili osobe koje su pretrpjele mučenje, silovanje ili druge teške oblike psihičkog, fizičkog ili seksualnog nasilja. Međunarodna zaštita i privremena zaštita su dva različita instituta, koja su regulirana različitim instrumentima, te su temeljem njih propisane i različite razine prava koje su implementirane u hrvatsko zakonodavstvo. Sukladno članku 3. Direktive o privremenoj zaštiti, privremena zaštita ne pretpostavlja priznavanje statusa izbjeglice prema Ženevskoj konvenciji, tj. statusa međunarodne zaštite. Institut privremene zaštite, sukladno Direktivi o privremenoj zaštiti, određuje se na vrijeme do jedne godine, a može se produžavati, ali najdulje vrijeme trajanja je do tri godine.

Nadalje, na stranici 123. Izvješća navodi se kako nisu uvažene preporuke pučke pravobraniteljice da se propiše kako osobe pod privremenom zaštitom imaju pravo i na visoko obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani, te da se za vrijeme trajanja privremene zaštite osigurava odgovarajući smještaj ako ne posjeduje vlastita sredstva, kako bi se jasno propisao iznos tih sredstava, kao i eventualni iznos stalnih mjesečnih novčanih primanja,

¹Brošure su dostupne na sljedećem linku: <https://ljudskaprava.gov.hr/vijesti/izdana-brosura-prava-osoba-pod-medjunarodnom-i-privremenom-zastitom/1149>

primjerice mirovine. Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti usklađen s Direktivom o privremenoj zaštiti jer je člankom 14. stavkom 1. propisano da države članice odobravaju osobama mladim od 18 godina koje uživaju privremenu zaštitu pristup obrazovnom sustavu pod jednakim uvjetima kao i državljanima države članice domaćina. Države članice mogu odrediti da takav pristup mora biti ograničen na državni obrazovni sustav. Stavkom 2. navedenog članka Direktive o privremenoj zaštiti propisano je da države članice odraslim osobama koje uživaju privremenu zaštitu mogu dopustiti pristup sustavu općeg obrazovanja.

U odnosu na preporuku vezano za smještaj, Vlada Republike Hrvatske naglašava kako su smještaj i iznos sredstava propisani Odlukom Vlade Republike Hrvatske o financiranju troškova za stambeno zbrinjavanje raseljenih osoba iz Ukrajine u pojedinačnom smještaju te da je Vlada donijela cijeli niz odluka za financiranje raznih područja prava raseljenih osoba. Nadalje, pravo na smještaj detaljnije je propisan izmjenama i dopunama Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (članak 90.). Vlada Republike Hrvatske napominje da su izmjene i dopune Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti provedene i objavljene u „Narodnim novinama“, broj 33/23. Vlada Republike Hrvatske smatra važnim naglasiti da je privremena zaštita institut koji je u praksi prvi put uspostavljen 2022. godine na razini Europske unije, a time i u Republici Hrvatskoj te da je Republika Hrvatska pružila, već od samog početka, sve oblike ostvarivanja prava, čak i iznad standarda koji su propisani za privremenu zaštitu (zdravstvena zaštita i socijalna skrb).

Vežano uz informiranje o ostvarivanju prava proizašlih iz statusa privremene zaštite, Vlada Republike Hrvatske navodi da su detaljne informacije postavljene na mrežnoj stranici „Hrvatska za Ukrajinu“, na hrvatskom i ukrajinskom jeziku, a također i na mrežnim stranicama većine nadležnih institucija, odnosno tijela državne uprave u Republici Hrvatskoj. Također, o svojim pravima i obavezama korisnici privremene zaštite mogu dobiti informacije na hrvatskom i ukrajinskom jeziku na otvorenom besplatnom broju 114 te upitima na elektronsku poštu privremena.zastita@mup.hr. Sve raseljene osobe oslobođene su administrativnih troškova u postupku privremene zaštite, te imaju osiguran cijeli niz besplatnih usluga kao što su npr. besplatna pravna pomoć, željeznički, trajektni prijevoz za osobe i vozila, autobusni prijevoz u pojedinim gradovima/općinama, veterinarsku skrb za ljubimce po dolasku. Hrvatski autoklub pruža besplatnu pomoć na cesti, a telekomunikacijski operator Telemach osigurava besplatno telefoniranje. Stoga možemo istaći kako Republika Hrvatska ima jedan od brižnijih sustava pristupa raseljenim osobama iz Ukrajine. Od početka provođenja sustava privremene zaštite, Republika Hrvatska je većinu troškova snosila iz vlastitog državnog proračuna. Troškovi smještaja su financirani dijelom iz Fonda za azil, migracije i integraciju (AMIF).

Vežano za preporuku 105. Ministarstvu unutarnjih poslova da proširi privremenu zaštitu na osobe koje su napustile Ukrajinu prije 24. veljače 2022. i koje se zbog oružanih sukoba ne mogu vratiti u Ukrajinu, bez obzira na razloge napuštanja, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo unutarnjih poslova pri odobravanju privremene zaštite primjenjuje kriterije koji su propisani Provedbenom odlukom o privremenoj zaštiti. Odbredba Provedbene odluke o privremenoj zaštiti kojom Komisija „snažno potiče države članice da razmotre proširenje privremene zaštite posebice na osobe koje su pobjegle iz Ukrajine neposredno prije 24. veljače 2022. jer su se napetosti povećale ili koje su se našle na području Unije ili druge treće zemlje (npr. na godišnjem odmoru ili iz poslovnih ili obiteljskih razloga) neposredno prije tog datuma i zbog oružanog sukoba ne mogu se vratiti u Ukrajinu“, bila je osnova na temelju koje je Ministarstvo unutarnjih poslova proširilo primjenu datuma te se

„neposredno prije 24. veljače 2022.“ u Republici Hrvatskoj odnosi na vremensko razdoblje od 1. siječnja 2022. godine.

Vlada Republike Hrvatske ukazuje na smisao instituta privremene zaštite, koji je propisan člankom 78. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti. Sukladno navedenom članku radi se o zaštiti koja se odobrava u izvanrednom postupku, u slučajevima masovnog priljeva raseljenih osoba iz trećih zemlja ako postoji rizik da nije moguće učinkovito provesti postupak odobrenja međunarodne zaštite. Prioritetno postupanje je već uspostavljeno time da je postupak izuzetno pojednostavljen i brz (s obzirom na brojnost zahtjeva u odnosu na službenike koji trebaju obraditi te zahtjeve pored redovnog posla) te se provodi u policijskim upravama odnosno policijskim postajama i traje u pravilu 3-5 dana.

Zbog izvanredne situacije u Ukrajini, raseljene osobe iz Ukrajine ne udaljavaju se iz Republike Hrvatske ako nisu kvalificirane za privremenu zaštitu, već im je od strane Republike Hrvatske omogućen cijeli niz mogućnosti reguliranja boravka. Dakle, ako ne ispunjavaju propisane kriterije za privremenu zaštitu, mogu regulirati svoj boravak u Republici Hrvatskoj sukladno odredbama Zakona o strancima („Narodne novine“, br. 133/20., 114/22. i 151/22.) i Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti. Zakonom o strancima predviđeno je nekoliko mogućnosti: mogućnost izvršenja prijave kratkotrajnog boravka tijekom kojeg stranci imaju mogućnost traženja posla, a ukoliko pronađu poslodavca mogu podnijeti zahtjev za dozvolu za boravak i rad. U krajnjem slučaju, tek ako ne mogu pronaći posao ili ne ispunjavaju uvjete za odobrenje privremenog boravka, mogu podnijeti zahtjev za privremeni boravak iz humanitarnih razloga.

Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti propisan je složeniji i dugotrajniji postupak ispitivanja uvjeta za odobrenje međunarodne zaštite, te se u praksi pokazalo da raseljene osobe iz Ukrajine ne podnose zahtjev za međunarodnu zaštitu jer za vrijeme navedenog postupka nije dopušteno napuštati teritorij Republike Hrvatske.

2.20. PRAVOSUDE

Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost na stranicu 128. Izvješća u dijelu u kojem se spominju stalni sudski vještaci koji Ministarstvu pravosuđa i uprave dostavljaju popis predmeta u kojima je obavljeno vještačenje (a ne Dnevnik vještačenja kao što je navedeno u Izvješću), dok se Pravilnikom o stalnim sudskim vještacima uređuje visina nagrade i naknade troškova za njihov rad (a ne plaće stalnih sudskih vještaka kao što je navedeno, s obzirom da stalni sudski vještaci za svoj rad ne primaju plaću jer nisu u radnom odnosu, već primaju nagradu za svoj rad).

U odnosu na preporuku 108., da se izradi sveobuhvatna analiza ovršnog sustava i na temelju nje izradi prijedlog novog Ovršnog zakona i u odnosu na preporuku 109., da se pripremi prijedlog načina izuzimanja od ovrhe potpora iz fondova solidarnosti namijenjenih zdravstvenim potrebama te u odnosu na navode, primjedbe i prijedloge istaknute pod naslovom „2.20.3. Ovrhe i stečajevi“, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u tijeku analiza ovršnog sustava te će se prilikom završetka analize pristupiti izradi novog prijedloga Ovršnog zakona koji će među ostalim uključiti i prijedlog načina izuzimanja od ovrhe potpora iz fondova solidarnosti namijenjenih zdravstvenim potrebama.

U odnosu na poglavlje „Stečajevi“, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Ministarstvo pravosuđa i uprave otpremilo pritužitelju i pučkoj pravobraniteljici na znanje

mišljenje, KLASA: 740-07/23-01/57, URBROJ: 514-04-01-02-02/01-23-02 u vezi pritužbe koja se odnosi na okolnost da FINA nije prestala s izvršavanjem osnove za plaćanje iako je u postupku stečaja potrošača prihvaćen plan ispunjenja obveza.

U odnosu na navode, primjedbe i prijedloge istaknute pod naslovom „2.20.4. Besplatna pravna pomoć“, Vlada Republike Hrvatske napominje da je u 2023. godini po prvi puta za troškove financiranja projekata pružanja primarne pravne pomoći dodijeljen i udio u raspodjeli „lutrijskih sredstava“ te je u planu da se kroz preraspodjelu sredstava u okviru redovne aktivnosti Ministarstva pravosuđa i uprave predvide dodatna sredstva za informiranje putem drugih medija (npr. letaka) te u institucijama u kojima se građani/ke obraćaju za ostvarivanje određenih prava (npr. u centrima za socijalnu skrb).

Također, prilikom izrade Prijedloga uredbe o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći za 2023., a imajući u vidu da je posljednjom izmjenom Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“, br. 142/12., 103/14., 118/14., 107/15. 37/22. i 126/22.) vrijednost boda na temelju kojeg se utvrđuje iznos vrednovanja, obračunavanja i plaćanja odvjetničkih usluga za pojedine radnje povećana za 50 %, razmotrit će se mogućnosti povećanja boda za odvjetnike i u Uredbi za 2023., s ciljem očuvanja odgovarajućih odnosa između vrijednosti naknada za pojedine pravne radnje i vrste sudskih postupaka između Uredbe za 2023. i Tarife te osiguranja pravilnog funkcioniranja sustava besplatne pravne pomoći.

U odnosu na preporuku 113., da se prikupljaju statistički podaci o upravnim sporovima vezanim uz diskriminaciju, diskriminacijskim osnovama, načinu okončanja te njihovom trajanju, Vlada Republike Hrvatske ističe kako upravni sudovi nisu nadležni utvrđivati postojanje osnove za diskriminaciju, s obzirom na predmet upravnog spora propisanog člankom 3. Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“, br. 20/10., 143/12., 152/14., 94/16., 29/17. i 110/21.).

U slučaju prikupljanja statističkih podataka o upravnim sporovima u kojima stranke iznose navode o postojanju diskriminacije, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je radi provedbe preporuke potrebno prethodno, u suradnji s Uredom pučke pravobraniteljice, definirati točan sadržaj evidencije i obrazaca za statističko praćenje takvih slučajeva kako ne bi došlo do pogrešnog shvaćanja da upravni sudovi izravno utvrđuju postojanje osnove za diskriminaciju.

U odnosu na preporuku 115., da se na županijskim sudovima na kojima nisu ustrojeni, osnuju odjeli za podršku žrtvama i svjedocima, Vlada Republike Hrvatske navodi kako Ministarstvo pravosuđa i uprave provodi aktivnosti u cilju osnivanja novih odjela za podršku žrtvama i svjedocima na sudovima u kojima tih odjela još nije bilo, i to na županijskim sudovima u Bjelovaru, Dubrovniku, Karlovcu, Puli, Slavonskom Brodu, Šibeniku, Varaždinu, Velikoj Gorici, te Općinskom sudu u Splitu i Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu. U tu svrhu su radi osnivanja odnosno popunjavanja odjela za podršku žrtvama i svjedocima do sada dana odobrenja za zapošljavanja, i to za Općinski sud u Splitu: voditelj odjela i stručni savjetnik u sudu, za Županijski sud u Bjelovaru: voditelj odjela i stručni savjetnik u sudu, za Županijski sud u Šibeniku: voditelj odjela i stručni savjetnik u sudu i za Županijski sud u Varaždinu: voditelj odjela i stručni savjetnik u sudu.

2.21. SLOBODA IZRAŽAVANJA

2.21.1. Sloboda izražavanja i govor mržnje

U odnosu na preporuku 116. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da osmisli i provede medijsku kampanju usmjerenu na podizanje svijesti o nezakonitom govoru u javnom prostoru, osobito na društvenim mrežama, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ured kontinuirano održava sastanke Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje i objavljuje godišnje podatke o slučajevima zločina iz mržnje počinjenih zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta ili kakvih drugih osobina druge osobe. Također, u 2023. godini Ured će organizirati obilježavanje posebnih datuma s ciljem jačanja svijesti stručne i opće javnosti o zločinu iz mržnje i govoru mržnje (primjerice obilježavanje Međunarodnog dana tolerancije) te tiskati informativne materijale kako bi se unaprijedila prevenciju zločina iz mržnje i govora mržnje. Od 2024. godine nadalje, u okviru projekta Ureda financiranog sredstvima Europskog socijalnog fonda plus, planirana je provedba analize učinkovitosti sustava za prijavu diskriminacije, zločina iz mržnje i govora mržnje, kao i aktivnosti s ciljem poticanja prijavljivanja diskriminacije, zločina i govora mržnje.

Vežano za preporuku 117., Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije, da policija ujednačeno postupuje u vezi javne upotrebe pozdrava „Za dom spremni“ temeljem Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira („Narodne novine“, br. 41/77., 55/89., 05/90., 30/90., 47/90., 29/94., 114/22. i 47/23., Vlada Republike Hrvatske ističe da policija postupuje ujednačeno, uvažavajući pozitivnu sudsku praksu i specifičnosti svakog slučaja. Ako je prekršaj, primjerice, počinjen za vrijeme održavanja sportskog događanja (npr. nogometna utakmica) primjenjuju se odredbe Zakona o sprečavanju nerada na sportskim natjecanjima, a ako je počinjen izvan toga (javnom prostoru) primjenjuju se odredbe Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira.

Vežano za preporuku 118. Ministarstvu unutarnjih poslova, da izradi prijedlog izmjena Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira kojima će se jasnije propisati zabrana javnog iskazivanja i isticanja obilježja mržnje iz članka 5. ovoga Zakona te će se za ovaj prekršaj propisati više sankcije, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je prijedlog izmjena Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, kojim se povećavaju iznosi novčanih kazni, izglasao u Hrvatskome saboru dana 21. travnja 2023. S tim u vezi, potrebno je istaknuti da je osnovana Međuresorna radna skupina za izradu novog Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, koja će raditi na temeljitoj reviziji odredaba važećeg Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, odnosno na izradi novog Zakona, usklađenog sa zahtjevima vremena, potrebama struke i prakse te promjenama u nizu drugih, u međuvremenu, donesenih zakona. Analizirat će se sve odredbe važećeg Zakona te će se revidirati sva pravila kojima se sada uređuje javni red i mir, a prema rezultatima analize bit će moguće odrediti se i o smjeru uređenja pravila, odgovarajućih prekršajno pravnih sankcija za kršenje pravila kao i svih ostalih pitanja povezanih s osiguranjem javnog reda i mira.

2.24. BRANITELJI LJUDSKIH PRAVA

Na stranici 165. navodi se da je natječaj „Jačanje kapaciteta OCD-a za odgovaranje na potrebe lokalne zajednice (tzv. „COVID natječaj“) raspisan u prosincu 2020. godine, devet mjeseci nakon početka pandemije, dok su odluke o financiranju objavljene tek u srpnju 2022. godine. Vežano uz navedeno, Vlada Republike Hrvatske ističe da je do srpnja

2022. godine bilo objavljeno 16 odluka o financiranju; prva odluka o financiranju za predmetni natječaj objavljena je u listopadu 2021., druga, treća i četvrta u studenom 2021., peta, šesta i sedma u prosincu 2021., osma u siječnju 2022., deveta i deseta u veljači 2022., jedanaesta i dvanaesta u ožujku 2022., trinaesta u travnju 2022., četrnaesta, petnaesta i šesnaesta u lipnju 2022., sedamnaesta, osamnaesta, devetnaesta i dvadeseta u prosincu 2022.

Na stranici 166. Izvješća, u dijelu gdje se navodi da su savjetovanja sa zainteresiranom javnošću o Programu Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i Integriranome teritorijalnome programu 2021.-2027. trajala svega 15 dana, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je izrada programskih dokumenata Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. bila transparentan, partnerski i konzultativni proces. Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ističe da su radne skupine za izradu programskih dokumenata za financijsko razdoblje 2021. - 2027. uključivale relevantne partnere, a nacrti programskih dokumenata bili su dostupni zainteresiranoj javnosti putem Internet stranice www.strukturnifondovi.hr. Uz provedbu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, provedena je i javna rasprava o strateškoj studiji procjene utjecaja navedenih programskih dokumenata na okoliš, kao i o nacrtima prijedloga spomenutih programskih dokumenata, koja je trajala od 17. svibnja do 16. lipnja 2022.

Vezano za preporuku 122. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Uredu za udruge da osiguraju dugoročno institucionalno i programsko financiranje aktivnosti organizacija civilnog društva za zaštitu i promicanje ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije, Vlada Republike Hrvatske navodi da je 30. ožujka 2023. godine usvojen Nacionalni plan zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine, koji, između ostalog, ima za cilj osnažiti civilno društvo koje doprinosi razvoju politika zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije te pružanju izravnih usluga zaštite ljudskih prava kroz stabilan, transparentan i primjeren sustav javnog financiranja organizacija civilnog društva i unaprjeđenje suradnje s organizacijama civilnog društva i medijima u zaštiti ljudskih prava i suzbijanju diskriminacije. Omogućavanje sustavne podrške dionicima koji rade na pružanju podrške žrtvama na nacionalnoj i lokalnoj razini kroz dodjelu financijskih potpora braniteljima ljudskih prava i drugim relevantnim dionicima za provedbu aktivnosti izravne i neizravne podrške žrtvama nejednakog postupanja planirano je, kako u okviru predmetnog dokumenta, tako i u okviru Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. Objava prve komponente otvorenog poziva pod nazivom „Prevenција diskriminacije i pružanje potpore žrtvama“ planirana je tijekom 2024. godine u iznosu od četiri milijuna eura, a ukupna vrijednost obje komponente iznosi osam milijuna eura. Također, tijekom 2024. godine planirana je objava otvorenog poziva ukupne vrijednosti četiri milijuna eura (financiranog sredstvima Europskog socijalnog fonda plus) usmjerenog jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i organizacijama civilnog društva kojim će se, između ostalog, financijski podržati:

- aktivnosti kojima se pojačava borba protiv izravne i neizravne diskriminacije, uznemiravanja, stereotipizacije, antiromske retorike, govora mržnje i nasilja prema Romima, kao i protiv poticanja na nešto od toga bilo putem interneta ili izvan njega uključujući i aktivnosti usmjerene borbi protiv romskog rasizma u školama
- aktivnosti kojima se podiže razina svijesti o romskoj kulturi, jeziku i povijesti uključujući sjećanje na Rome žrtve holokausta na regionalnoj i lokalnoj razini
- aktivnosti kojima se pruža besplatna pravna pomoć pripadnicima romske nacionalne manjine (žrtvama diskriminacije i/ili zločina iz mržnje, osobama koje imaju neregulirani pravni status i sl.).

Na stranici 166. navodi se kako je dijelu organizacija civilnoga društva onemogućen pristup lokacijama prihvatilišta. Vlada Republike Hrvatske napominje kako je Ministarstvo unutarnjih poslova otvoreno prema sklapanju sporazuma o međusobnoj suradnji s udrugama civilnoga društva u području pružanja podrške tražiteljima međunarodne zaštite smještenim u Prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu i Kutini. Međutim, Ministarstvo unutarnjih poslova, kao tijelo nadležno za prihvata tražitelja međunarodne zaštite, procjenjuje i odlučuje s kojim će nevladinim organizacijama surađivati. Osim toga, tražitelji međunarodne zaštite imaju slobodu kretanja te nakon podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu imaju pravo na iskaznicu tražitelja međunarodne zaštite kojom ujedno ostvaruju i pravo na besplatan prijevoz svim ZET-ovim linijama u Gradu Zagrebu. Shodno tome, organizacije civilnoga društva mogu održavati aktivnosti predviđene za tražitelje međunarodne zaštite u prostorijama koje i inače koriste kao udruga. Ujedno su slobodni Ministarstvu unutarnjih poslova dostaviti promotivne materijale o uslugama koje provode na jezicima kojima se služe tražitelji međunarodne zaštite i isti će biti postavljeni na vidljiva i lako dostupna mjesta unutar objekata prihvatilišta. Također za vrijeme trajanja projekta „Besplatna pravna pomoć u postupku odobrenja međunarodne zaštite“, koji se provodio od II. kvartala 2020. godine do I. kvartala 2023. godine, Hrvatskom pravnom centru je u više navrata, uz prethodnu najavu, dozvoljen pristup Prihvatilištu, kao i razgovor s tražiteljima. Međutim, Vlada Republike Hrvatske smatra važnim ukazati da je Ministarstvo unutarnjih poslova za vrijeme pandemije COVID-19 dobivalo pritužbe tražitelja da ih organizacije civilnoga društva odbijaju primiti u svojim prostorijama. Vlada Republike Hrvatske posebno ističe činjenicu da niti jednom pružatelju pravne pomoći, neovisno o tome radi li se o pružatelju besplatne pravne pomoći s Liste pružatelja besplatne pravne pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova ili predstavniku organizacije civilnog društva, nije onemogućen ulazak u prihvatilišta kako bi mu se onemogućio razgovor s tražiteljem.

2.25. PRAVO NA ČIST, ZDRAV I ODRŽIV OKOLIŠ

Postupanje po pritužbama - zaštita zraka i tla

U vezi preporuke 124. Ministarstvu zdravstva, županijama i zavodima za javno zdravstvo da na lokacijama centara za gospodarenje otpadom, crnih točaka, industrijskih postrojenja i drugih zahvata s emisijama onečišćujućih tvari u okoliš, izrade program zaštite zdravlja mještana i provode kontinuirani biološki monitoring lokalnog stanovništva, Vlada Republike Hrvatske navodi da su prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 100/18., 125/19., 147/20., 119/22., 156/22. i 33/23.) u članku 134., stavku 3. opisani poslovi Zavoda za javno zdravstvo jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba te je, između ostalog, navedeno sljedeće: prati, analizira i ocjenjuje utjecaj okoliša i hrane na zdravstveno stanje stanovništva jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba. Stoga su zavodi za javno zdravstvo jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba obvezni pratiti stanje okoliša i njegov utjecaj na zdravlje na lokacijama centara za gospodarenje otpadom, crnih točaka, industrijskih postrojenja i drugih zahvata s emisijama onečišćujućih tvari u okoliš.

Vezano za preporuku 126. Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, da u suradnji sa Splitsko-dalmatinskom županijom te gradovima Solinom i Splitom izradi i donese Program praćenja stanja i zaštite svih sastavnica okoliša na području Vranjičko-solinskog bazena, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja za rekonstrukciju i proširenje Sjeverne luke na lučkom području Vranjičko-solinskog bazena pod upravom Lučke uprave Split, na zahtjev nositelja zahvata Lučke uprave Split,

provelo postupak procjene utjecaja na okoliš te Rješenjem od 19. kolovoza 2021. obvezalo nositelja zahvata na provedbu mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša za sastavnice okoliš i opterećenje za okoliš. Rješenje je objavljeno na mrežnoj stranici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja u kategoriji PUO postupci 2020.

U svezi navoda na stranici 170. da je prema podacima Državnog inspektorata Republike Hrvatske (DIRH-a) inspekcija zaštite okoliša uputila devet zahtjeva za provedbu mjerenja posebne namjene JLS, a izvršeno je jedno, Vlada Republike Hrvatske ističe da je iz odgovora koji je dostavljen vezano na mjerenja posebne namjene vidljivo da je inspekcija zaštite okoliša izvršnom tijelu jedinice lokalne samouprave tijekom 2022. godine uputila devet zahtjeva o potrebi donošenja odluke o provedbi mjerenja posebne namjene ili procjene razine onečišćenosti zraka od kojih je u sedam slučajeva donesena odluka uz napomenu da je u dvije odluke odlučeno da ne postoji potreba za mjerenjima posebne namjene. Od preostalih pet Odluka započeta su mjerenja u tri slučaja od kojih su dva još bila u tijeku.

Što se tiče uzorkovanja tla, Vlada Republike Hrvatske napominje da propisima koje nadzire inspekcija zaštite okoliša nije regulirano područje zaštite tla, a prema kojima bi se provodila ispitivanja mogućeg onečišćenja tla te inspekcija zaštite okoliša može narediti uzorkovanje tla samo u slučajevima kada je to propisano pojedinačnim aktom kao što je na primjer rješenje o procjeni utjecaja na okoliš, i u kojem su propisane granične vrijednosti parametara koji se moraju pratiti.

Također, u vezi navoda na stranici 171. da zbog prijepora Državnog inspektorata (DIRH-a) i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (MGOR-a) oko načina zbrinjavanja, još uvijek nije zbrinuto više tisuća tona nepropisno odloženog otpada u bivšoj tvornici Istraplastike u Pazinu, Vlada Republike Hrvatske napominje da je zbrinjavanje nezakonite pošiljke otpada u nadležnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pošiljkama otpada.

Postupanje po pritužbama - zaštita mora, voda i prirode

Na stranici 171. vezano za postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš sanacije eksploatacijske platforme IVANA D na eksploatacijskom polju ugljikovodika „Sjeverni Jadran“, Vlada Republike Hrvatske ističe da je predmetni postupak u tijeku te da će Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, nakon što razmotri sva pristigla mišljenja odlučiti rješenjem o zahtjevu. Rješenje će biti objavljeno na mrežnoj stranici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja u kategoriji OPUO postupci 2022.

Vlada Republike Hrvatske napominje da u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja ne isključuje mogućnost značajnijeg utjecaja na okoliš i ekološku mrežu te u zavisnosti o utvrđenome donosi rješenje da je za zahvat potrebno, odnosno nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš i postupak odgovarajuće ocjene prema propisu o zaštiti prirode.

Postupanje po pritužbama – zaštita od neionizirajućeg zračenja, buke i svjetlosnog onečišćenja

Vežano za tekst Izvješća na stranici 174., Vlada Republike Hrvatske ukazuje da su Pravilnik o mjerenju i načinu praćenja rasvjetljenosti okoliša i Pravilnik o sadržaju, formatu i načinu izrade plana rasvjete i akcijskog plana gradnje i/ili rekonstrukcije vanjske rasvjete iz

Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja bili u javnom savjetovanju u svibnju i lipnju 2022. godine, te su stupili na snagu u ožujku 2023. godine.

Iskustva okolišnih OCD-a

Vezano uz navode na stranici 174. o nedostupnosti dokumenata za postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO), ocjene o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (OPUO) i strateške procjene utjecaja zahvata na okoliš (SPUO), Vlada Republike Hrvatske upućuje na mrežnu stranicu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja sadrži: podatke o PUO postupcima koje je Ministarstvo provelo i provodi od 2012. godine, uključivo i podatke o prekograničnim PUO postupcima, podatke o OPUO postupcima koje je Ministarstvo provelo i provodi od 2013. godine, podatke o SPUO postupcima kada je Ministarstvo nadležno tijelo od 2010. godine, uključivo i podatke o prekograničnim SPUO postupcima te informaciju o SPUO postupcima na područnoj (regionalnoj) razini s naznakom na poveznice na kojoj su dostupni podaci.

Vlada Republike Hrvatske napominje da su jedinice područne (regionalne) samouprave, sukladno propisima o zaštiti okoliša, također na svojim mrežnim stranicama obvezne objavljivati podatke o PUO, OPUO i SPUO postupcima, a jedinice lokalne samouprave podatke o SPUO postupcima.

3. ZAŠTITA PRIJAVITELJA NEPRAVILNOSTI

U odnosu na preporuku 129. Ministarstvu financija, da u suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave izradi prijedlog izmjena Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru i Pravilnika o postupanju i izvještavanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima institucija u javnom sektoru, kojima povjerljiva osoba iz Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti ne bi bila i osoba za nepravilnosti, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ministarstvo financija, koje je stručni nositelj izrade Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, u postupku osnivanja radne skupine zbog predstojećih izmjena predmetnog Zakona. U radnu skupinu imenovani su predstavnici Sektora za sprječavanje korupcije te je Ministarstvo pravosuđa i uprave suglasno s predmetnom preporukom po kojoj povjerljiva osoba iz Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti ne bi bila i osoba za nepravilnosti.

U odnosu na preporuku 130. Ministarstvu pravosuđa i uprave da u suradnji s Hrvatskom udrugom poslodavaca, Hrvatskom gospodarskom komorom, Državnom školom za javnu upravu i sindikatima nastavi s provedbom edukacija povjerljivih osoba i njihovih zamjenika, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je u okviru provedbe Akcijskog plana za razdoblje od 2022. do 2024. godine uz Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. planirana kontinuirana provedba edukacija na temu zaštite prijavitelja nepravilnosti u Državnoj školi za javnu upravu.

U kontekstu preporuke 131. Ministarstvu pravosuđa i uprave da žurno donese Pravilnik o emocionalnoj podršci prijaviteljima nepravilnosti, povezanim osobama i povjerljivim osobama i njihovim zamjenicima, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se nakon donošenja Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti pristupilo analizi raspoloživih rješenja s ciljem utvrđivanja optimalnog modela pružanja emocionalne potpore zviždačima kao novoj vrsti prava na zaštitu uvedenoj tim Zakonom. U tijeku je izrada odgovarajućeg provedbenog akta Ministarstva pravosuđa i uprave te se očekuje njegovo skoro donošenje.

Vezano za preporuku 132. Ministarstvu pravosuđa i uprave da provede medijsku kampanju usmjerenu prema široj javnosti o važnosti prijavljivanja nepravilnosti i zaštite prijavitelja, Vlada Republike Hrvatske navodi kako je u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti planirana provedba nacionalne medijske kampanje u razdoblju od kraja 2023. godine do kraja 2024. godine s ciljem podizanja svijesti o štetnosti korupcije i informiranja šire javnosti o postojećim antikorupcijskim mehanizmima, između ostalog i mehanizmima zaštite osoba koje prijavljuju nepravilnosti, s ciljem poticanja građana na prijavu nepravilnosti. Kampanja će obuhvatiti medijsko oglašavanje u televizijskom programu, oglašavanje na društvenim mrežama i radio postajama te tiskano oglašavanje (letci, plakati i drugi promidžbeni materijal), kao i organizaciju okruglih stolova i konferencije te edukacija na temu antikorupcije u srednjim školama.

4.1. POLICIJSKI SUSTAV

4.1.1. Zaštita prava građana u policijskom postupanju

U odnosu na preporuku 133., da se uvede efikasn način identifikacije policijskih službenika tijekom policijskog postupanja, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je člankom 17. stavkom 2. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima („Narodne novine“, br. 76/09., 92/14. i 70/19.) propisano da se svaki policijski službenik u odori dužan predstaviti pokazivanjem značke i službene iskaznice na zahtjev osobe prema kojoj će primijeniti ovlasti, dok je u stavku 3. istog članka propisano da se policijski službenik neće predstaviti ako okolnosti primjene policijske ovlasti ukazuju da bi to moglo ugroziti postizanje njenog cilja. Vlada Republike Hrvatske također ističe kako se u Ministarstvu unutarnjih poslova provodi pilot projekt eKiosk (korištenje kamera na odori policijskog službenika tzv. „body kamere“), završetkom kojega će biti olakšana identifikacija policijskih službenika u primjeni policijskih ovlasti.

U odnosu na preporuku 134., da se uporaba sredstava prisile koristi nužno i razmjerno, Vlada Republike Hrvatske navodi kako policijski službenici sredstva prisile upotrebljavaju pod uvjetima i na način određen Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima te Pravilnikom o načinu postupanja policijskih službenika („Narodne novine“, br. 20/22. i 37/23.). Kada su sredstva prisile uporabljena na način propisan zakonom isključena je odgovornost policijskog službenika koji ih je uporabio. Vlada Republike Hrvatske napominje kako je člankom 168. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika propisano da glavni ravnatelj policije ili osoba koju on za to ovlasti može zapovjediti da se u prikupljanje obavijesti o uporabi sredstava prisile uključi stručni tim policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova koji će se za tu priliku formirati. Stručni tim prikuplja obavijesti o uporabi sredstava prisile te donosi ocjene o njihovoj opravdanosti u situacijama kada je uslijed uporabe sredstava prisile neka osoba izgubila život, zadobila teške tjelesne ozljede opasne po život ili je zbog uporabe sredstava prisile došlo do uznemirenja javnosti, odnosno javnog prosvjeda građana. Ovisno o ocjeni stručnog tima mogu se inicirati daljnje aktivnosti kao što su npr. provođenje disciplinskih postupaka, provođenje kriminalističkog istraživanja, provođenje edukacija, i dr.

Vezano za preporuku 135. Ministarstvu unutarnjih poslova, Ravnateljstvu policije i Državnom odvjetništvu, da provode učinkovitu istragu u slučajevima mogućih prekoračenja policijskih ovlasti, osobito kada rezultiraju teškim tjelesnim ozljedama uslijed korištenja vatrenog oružja od strane policijskih službenika, Vlada Republike Hrvatske ističe kako policijski službenici na temelju odredbi pozitivnih propisa, u suradnji s nadležnim Državnim odvjetništvom provode izvide kaznenih djela u svakom konkretnom predmetu i s

jednakom pažnjom, ispitujući i utvrđujući sve činjenice i prikupljajući sve podatke o konkretnim događajima, bez obzira na identitet počinitelja ili oštećenog.

4.1.2. Obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM): Obilasci policijskih postaja i pritvorskih jedinica

Vežano za preporuku 137. Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije, da osiguraju uvjete smještaja u prostorijama za osobe lišene slobode sukladno Standardima prostorija u kojima borave osobe kojima je oduzeta sloboda kretanja, Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost na činjenicu da stručne službe Ministarstva unutarnjih poslova, sukladno materijalno – financijskim mogućnostima, kontinuirano poduzimaju mjere i radnje vezane uz dostizanje propisanih Standarda prostorija u koje se smještaju pritvorenici.

Vežano za preporuku 138. Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije, da uspostave video nadzor u prostorijama gdje se nalaze i kreću osobe lišene slobode, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su sve prostorije policije u koje se smještaju pritvorenici pod video nadzorom. Isto tako sve prostorije u policijskim postajama u koje se smještaju osobe lišene slobode su pod video nadzorom. Međutim, prostori kojima se kreću osobe lišene slobode u policijskim postajama nisu u potpunosti pod video nadzorom. Prioriteti uspostave video nadzora su ulaz u policijsku postaju, prilazni hodnici i prostori od ulaza u policijsku postaju do prostorija u koje se smještaju osobe lišene slobode. Sukladno materijalno-financijskim mogućnostima u optimalnim rokovima će se uspostaviti video nadzor navedenih prostora u onim policijskim postajama u kojima još nije proveden.

Vežano za preporuku 139. Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije, da opreme vozila koja se koriste za prijevoz pritvorenih/uhijećenih osoba odgovarajućom sigurnosnom opremom, Vlada Republike Hrvatske ističe kako stručne službe Ministarstva unutarnjih poslova kroz planove nabave, sukladno materijalno-financijskim mogućnostima, nabavljaju odgovarajuću sigurnosnu opremu u vozilima u kojima se prevoze pritvorenici.

4.1.3. Statusna prava

Državljanstvo

U odnosu na preporuku 142. Ministarstvu pravosuđa i uprave da u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova definira na koji način će se utvrđivati stvarno mjesto prebivanja osobe u postupku ostvarivanja prava uvjetovanih prebivalištem pred javnopravnim tijelima, Vlada Republike Hrvatske ističe da se uvjeti prijave i odjave prebivališta i boravišta hrvatskih državljana, vođenje zbirke podataka o prebivalištu i boravištu te postupci odjave prebivališta po službenoj dužnosti i promjena tih podataka uređuju Zakonom o prebivalištu čiji je stručni nositelj izrade Ministarstvo unutarnjih poslova. Zbirka podataka o prebivalištu i boravištu službena je evidencija. Nastavno na odredbe članaka 8. i 9. Zakona o općem upravnom postupku, koje se navode na stranici 196. Izvješća, kao relevantne za predmetnu temu, skreće se pozornost i na odredbu članka 58. stavka 2. Zakona o općem upravnom postupku prema kojoj, među ostalim, nije potrebno dokazivati činjenice o kojima javnopravna tijela vode službenu evidenciju, ali je dopušteno dokazivati nepostojanje tih činjenica. Pri razmatranju predmetne preporuke 142., a pod pretpostavkom njezina usvajanja, treba imati u vidu i vrlo izvjesno produženje trajanja upravnih postupaka, kao i neizvjesnost objektivnosti i ujednačenosti postupanja, a što sve predstavlja moguću veću štetu, nego korist od očekivane

preporuke temeljene na par iznimki. Također, a kad je riječ o pravima koja se spominju i vežu uz činjenice prebivališta i boravišta, treba napomenuti i da se za to vežu i određene obveze.

Na stranici 196. u dijelu Izvješća koji se odnosi na odredbu članka 5. stavka 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu ("Narodne novine", br. 53/91., 70/91.-ispravak, 28/92., 113/93., 130/11.; 110/15., 102/19. i 138/21.), navodi se da su diplomatsko-konzularna predstavništva pogrešno upućivala stranke da zahtjev za upis u evidenciju hrvatskih državljana temeljem navedene odredbe podnose na obrascu zahtjeva za utvrđivanje hrvatskog državljanstva. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ističe da nije bilo pogreške u postupanju navedenih tijela jer se obrasci zahtjeva za stjecanje hrvatskog državljanstva (obrazac broj 1., 2., i 3.) popunjavaju za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem ili naturalizacijom (odredbe članaka od 8. do 16. Zakona), dok su obrasce zahtjeva za utvrđivanje hrvatskog državljanstva stranke u protekle tri godine popunjavale za sve slučajeve naknadnih upisa u knjigu državljana: na temelju podrijetla po važećem Zakonu o hrvatskom državljanstvu ako su stranke bile starije od 21 godine (odredbe članaka 4. i 5. Zakona), kao i za utvrđivanje da su stekle hrvatsko državljanstvo podrijetlom po prijašnjim propisima, ovisno o zakonu koji je važio u vrijeme njihovog rođenja (temeljem odredbe članka 30. stavka 1. i odredbe članka 30. stavka 2. Zakona). S time je samo nastavljena praksa nastala i prije nego što su izmjene i dopune Zakona o hrvatskom državljanstvu stupile na snagu. Naime, i prije 1. siječnja 2020. godine Ministarstvo unutarnjih poslova je za osobe rođene za vrijeme važenja Zakona o hrvatskom državljanstvu, a koje su u trenutku podnošenja zahtjeva već bile punoljetne, trebalo prethodno utvrditi ispunjavanje uvjeta za upis u evidenciju hrvatskih državljana na temelju podrijetla jer Ministarstvo pravosuđa i uprave, odnosno matični uredi nisu prihvaćali njihove prijave za upis, već su ih upućivali da se obrate Ministarstvu unutarnjih poslova sa zahtjevom za utvrđivanje hrvatskog državljanstva. U vezi primjene članka 5. stavka 2. Zakona, u Izvješću se spominje administrativni postupak. Vlada Republike Hrvatske napominje da se radi o administrativnom postupku, odnosno o upravnoj radnji, samo u slučajevima kad matični ured neposredno vrši upis u maticu rođenih i knjigu državljana maloljetne djece po prijavi koju podnose roditelji sukladno odredbi članaka 6. i 7. Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o državljanstvu, obrascu i cijeni obrasca domovnice („Narodne novine“, br. 113/16. i 9/17.), kao i u slučaju upisa osoba od 18. do 21. godine života koje same podnose prijavu Ministarstvu pravosuđa i uprave ili nadležnom matičnom uredu. Međutim, to nije slučaj i s odredbom članka 5. stavka 2. Zakona u koju je unesen element iz odredbi kojima su propisani uvjeti naturalizacije, tj. unesen je uvjet ispunjavanja pretpostavki iz odredbe članka 8. stavka 1. točke 5. Zakona o hrvatskom državljanstvu. Time su postroženi uvjeti za upis u evidenciju hrvatskih državljana temeljem podrijetla jer su sve osobe na koje se primjenjuje odredba članka 5. stavka 2. Zakona (osobe rođene za vrijeme važenja Zakona o hrvatskom državljanstvu čiji je jedan roditelj bio hrvatski državljanin u vrijeme njihovog rođenja) mogle biti prijavljene za upis u evidenciju hrvatskih državljana do njihove punoljetnosti da su njihovi roditelji to htjeli, odnosno o tome vodili računa. Kako se radi o osobama koje više nisu djeca, imaju strano državljanstvo i žive u inozemstvu, uveden je dodatni uvjet iz članka 8. stavka 1. točke 5. Zakona i određen rok u kojem mogu podnijeti zahtjev za upis kad su to već propustili učiniti njihovi roditelji. Na temelju odredbi članka 24. stavaka 3., 4. i 5. Zakona o hrvatskom državljanstvu, svi zahtjevi koji se podnose Ministarstvu unutarnjih poslova u vezi državljanstva, podnose se osobno (kako bi se potvrdio identitet stranke), putem nadležnog tijela, prema mjestu prebivališta stranaka u inozemstvu, odnosno njihovog privremenog ili stalnog boravka u Republici Hrvatskoj, pa su se na isti način podnosili i zahtjevi za upis u knjigu državljana temeljem odredbe članka 5. stavka 2. Zakona. Matični uredi su po uputi Ministarstva pravosuđa i uprave, a sukladno odredbi članka 18. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku, sve podneske zaprimljene poštom iz inozemstva ili iz Republike Hrvatske od osoba starijih od 21

godine, koje su se pozivale na članak 5. stavak 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu, dostavljali na nadležno postupanje Ministarstvu unutarnjih poslova koje je onda, ukoliko je doista riječ o osobama na koje se primjenjuje navedena zakonska odredba, pozivalo putem nadležne konzularne službe na uredno podnošenje zahtjeva popunjavanjem obrasca zahtjeva za utvrđivanje hrvatskog državljanstva, uz plaćanje propisane pristojbe i utvrđivanje identiteta stranke. Da nije bilo ništa sporno u takvom postupanju Ministarstva unutarnjih poslova, potvrđuje i odgovor Pučke pravobraniteljice osobama iz Republike Srbije koji su se obratili pritužbom u predmetu broj: P.P.-07-1-3382/21-5, od 10. veljače 2022. godine. Nakon što Ministarstvo unutarnjih poslova utvrdi da su ispunjeni svi uvjeti za upis u knjigu državljana Republike Hrvatske, koji su propisani odredbom članka 5. stavka 2. Zakona, spisi predmeta proslijeđuju se Ministarstvu pravosuđa i uprave pod čijom je nadležnošću rad županijskih tijela, odnosno Grada Zagreba, koji vrše upis u maticu rođenih i knjigu državljana temeljem podrijetla. Stoga je nerazumljiv dio iz Izvješća da je o zahtjevima za stjecanje hrvatskog državljanstva podrijetlom „indirektno odlučivao MUP“. Vlada Republike Hrvatske naglašava da kad su u pitanju stranke koje su rođene za vrijeme važenja prijašnjih zakona, njihovi se zahtjevi za utvrđivanje hrvatskog državljanstva dostavljaju nadležnoj policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji na postupanje sukladno odredbama članka 30. stavka 1. i članka 30.a stavka 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu.

Vežano za ponovljenu primjedbu o dugotrajnosti rješavanja postupka stjecanja hrvatskog državljanstva te preporuku 144. Ministarstvu unutarnjih poslova, da postupke stjecanja državljanstva vodi u rokovima propisanim Zakonom o općem upravnom postupku, Vlada Republike Hrvatske ističe da većinu zahtjeva za stjecanje i utvrđivanje hrvatskog državljanstva, Ministarstvo unutarnjih poslova zaprima od diplomatsko-konzularnih misija koji se dostavljaju diplomatskom poštom u čemu već prođe određeno vrijeme od dana zaprimanja zahtjeva. Nadalje, izmjene i dopune Zakona o hrvatskom državljanstvu značajno su povećale broj zaprimljenih zahtjeva za stjecanje i utvrđivanje hrvatskog državljanstva, međutim, zapošljavanje dodatnih djelatnika zbog povećanog opsega posla nije se realiziralo jer se na natječaje ne javljaju osobe potrebne struke i radnog iskustva. Stoga se u svrhu ažurnog rješavanja zahtjeva stranaka povremeno organizira i rad subotom. Što se tiče isprava koje se prilažu zahtjevu za stjecanje hrvatskog državljanstva na temelju pripadnosti hrvatskom narodu (članak 16. Zakona), kao što je navedeno u Izvješću, u Uputama na MUP-ovim mrežnim stranicama (kao i na samom obrascu zahtjeva za stjecanje hrvatskog državljanstva) navedene su isprave kojima se dokazuje je li se i kako stranka izjašnjavala o svojoj narodnosti. Naravno da se zahtjev treba zaprimiti i u slučaju da stranka ne raspolaže svim ispravama prilikom podnošenja zahtjeva.

Boravak stranaca

U vezi preporuke 145. Ministarstvu unutarnjih poslova, da pripremi izmjene Zakona o strancima kojima će se omogućiti odobravanje dugotrajnog boravišta uvažavajući dugogodišnji život u Republici Hrvatskoj temeljem odobrenih privremenih boravaka iz humanitarnih razloga te navoda u Izvješću kako nije učinkovito rješenje odobravanje beskonačnih boravaka iz humanitarnih razloga s obzirom da se u tom statusu može dugotrajno živjeti bez mogućnosti da se ikada stekne dugotrajno boravište, Vlada Republike Hrvatske ističe sljedeće: Odredbe Zakona o strancima („Narodne novine“, br. 133/20., 114/22. i 151/22.) usklađene su s Direktivom Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenog 2003. o statusu državljana trećih država s dugotrajnim boravištem. Sukladno navedenoj Direktivi „osoba s dugotrajnim boravištem“ znači svaki državljanin treće zemlje koji ima status osobe s dugotrajnim boravištem kako je predviđeno člancima 4. do 7. navedene Direktive. Tako je člankom 4.

Direktive propisano da države članice odobravaju status osobe s dugotrajnim boravištem državljanima trećih zemalja, koji zakonito i neprekinuto borave na njezinu državnom području pet godina neposredno prije podnošenja odgovarajućeg zahtjeva, dok su člancima 5., 6. i 7. Direktive propisani dodatni uvjeti za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem. Člankom 5. Direktive propisano je da države članice zahtijevaju od državljanina trećih zemalja da im za sebe i članove obitelji koji o njima ovise osiguraju dokaz da imaju:

(a) sigurne i redovite izvore sredstava koji su dostatni za uzdržavanje njih samih i članova njihove obitelji bez traženja naknade od sustava socijalne pomoći dotične države članice. Države članice ocjenjuju te izvore sredstava s obzirom na njihovu prirodu i redovitost te mogu u obzir uzeti razinu minimalnih plaća i mirovina prije podnošenja zahtjeva za dobivanje dugotrajnog boravišta;

(b) zdravstveno osiguranje protiv svih rizika od kojih su obično osigurani državljani predmetne države članice.

Kako su Direktivom decidirano propisani uvjeti za odobrenje dugotrajnog boravišta, navedena kategorija osoba za odobrenje dugotrajnog boravišta dužna je, uz propisani uvjet od pet godina neprekidnog privremenog boravka iz članka 150. Zakona o strancima, kumulativno ispunjavati i propisane dodatne uvjete iz članka 153. stavka 1. istog Zakona. Odredbama Zakona o strancima, omogućeno je državljanima trećih zemalja kojima se odobrava privremeni boravak iz ozbiljnih razloga humanitarne prirode da nisu prilikom odobrenja privremenog boravka dužni ispunjavati druge zakonske uvjete (sredstva za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje). Budući da navedena kategorija osoba kojima se odobrava privremeni boravak iz ozbiljnih razloga humanitarne prirode ne mora dokazati sredstva za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje, Vlada Republike Hrvatske ističe da im Ministarstvo unutarnjih poslova izlazi maksimalno u susret na način da im se odobrava privremeni boravak iz humanitarnih razloga, te prilikom donošenja odluke o reguliranju privremenog boravka iz humanitarnih razloga uzimaju se u obzir obiteljski, socijalni, materijalni i drugi humanitarni razlozi. Temeljem odobrenog privremenog boravka iz humanitarnih razloga u Republici Hrvatskoj mogu nesmetano boraviti i raditi bez obveze ishoda dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada, sukladno članku 89. stavku 1. točki 5. Zakona o strancima.

Vežano za daljnje navode u Izvješću koji se odnose na neodobranje privremenog boravka malodobnoj djeci zaposlenih supružnika državljanina trećih zemalja kojim je odobren privremeni boravak u svrhu rada, Vlada Republike Hrvatske obavještava da je važećim Zakonom o strancima decidirano propisano da se članu obitelji državljanina treće zemlje koji u Republici Hrvatskoj boravi na temelju važeće dozvole za boravak i rad izdane sukladno članku 97. Zakona odobrene na najmanje godinu dana, može odobriti privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji samo ako je državljanin treće zemlje s kojim se traži spajanje obitelji u Republici Hrvatskoj imao neprekidno najmanje godinu dana odobren privremeni boravak. Budući da je u Ministarstvu unutarnjih poslova u tijeku izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima te da se u dostavljenom izvješću ukazuje da je članovima obitelji državljanina treće zemlje (konkretno malodobnoj djeci) potrebno odobriti privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji u slučaju kada su oba roditelja zaposlena na teritoriju Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske obavještava da će tijekom izrade Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima voditi računa o danju inicijativi reguliranja njihovog statusa.

U vezi s primjedbom u Izvješću koja se odnosi na državljanku treće zemlje kojoj je bio odobren privremeni boravak temeljem braka s hrvatskim državljaninom od 2018. godine, ali koji je preminuo 2021. godine pa je godinu dana potom MUP ukinuo prethodno odobreni boravak, gdje je ocijenjeno da nisu ispunjeni uvjeti za odobrenje autonomnog boravka, Vlada Republike izvješćuje da će se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o strancima predložiti

izmjena članka 69. stavka 2. važećeg Zakona, na način da se državljaninu treće zemlje može odobriti autonomni boravak ako je, između ostalog, u trenutku smrti osobe na temelju koje mu je odobren privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji ili u svrhu životnog partnerstva imao odobren privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji ili u svrhu životnog partnerstva u neprekidnom trajanju od tri godine.

4.2. TRAŽITELJI MEĐUNARODNE ZAŠTITE I IREGULARNI MIGRANTI

Na stranici 201., u prvom odlomku navodi se da je Ministarstvo unutarnjih poslova pomagalo nezakonitim migrantima u dragovoljnom odlasku iz Europskog gospodarskog prostora (EGP-a) u okviru projekta potpomognutog dragovoljnog povratka i reintegracije (AVRR) koji se provodio u suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM). U 2022. godini je kroz navedeni projekt vraćeno devet osoba. Vlada Republike Hrvatske ističe da se osim AVRR projekta od 1. travnja 2022. provodi projekt Zajednički reintegracijski servisi (Joint Reintegration Services - JRS) u suradnji s FRONTEx-om, kojim se nezakonitim migrantima pomaže u dragovoljnom odlasku iz EGP-a. U 2022. godini je kroz JRS projekt vraćeno 20 nezakonitih migranata.

Na stranici 202., u prvom odlomku, vezano uz navode kako je potrebno povećati broj službenika zaposlenih na zaprimanju zahtjeva za međunarodnom zaštitom, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Ministarstvo unutarnjih poslova toga svjesno te kako sustavno radi na povećanju broja osoblja, što je vidljivo i kroz zapošljavanja u posljednje vrijeme. U istom odlomku navodi se da je potrebno unaprijediti prihvatne kapacitete za smještaj tražitelja međunarodne zaštite te Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost kako Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano radi na unapređenju kvalitete kapaciteta za prihvati i smještaj tražitelja međunarodne zaštite, a u čemu u velikoj mjeri pomažu i sredstva dostupna iz AMIF-a što je vidljivo kroz dosad provedene projekte. Također, razmatraju se i dodatna rješenja s ciljem povećanja i unapređenja smještajnih kapaciteta.

Vezano za preporuku 146. Ministarstvu unutarnjih poslova da se u prihvatnim centrima za strance informacije o pravima istaknu i komuniciraju na pristupačan, vidljiv i jasan način, Vlada Republike Hrvatske napominje da se odmah po dolasku u centar strance obavještava o pravima i obvezama u centru na jeziku koji razumiju, usmeno i uručivanjem obrasca Obavijesti prilikom smještaja u prihvatni centar za strance, koji je tiskan na jezicima koje stranci razumiju. Neke općenite obavijesti su izvještene na više lokacija u prostorijama u kojima borave stranci. Strancima se također daje na uvid i Obavijest o pravilima boravka u prihvatnom centru za strance koja je dostupna na arapskom, turskom, engleskom i francuskom jeziku. Također, na više lokacija su postavljeni plakati zaprimljeni od nevladinih organizacija, a isto tako dostupni su i letci. Ministarstvo unutarnjih poslova je izradilo jedinstveni popis prevoditelja za strane jezike koji govore državljani trećih zemalja u postupku povratka, s podacima za kontakt. Popis je dostavljen svim policijskim postajama i prihvatnim centrima za strance.

Vezano za preporuku 147., Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako su u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti, a koji je stupio na snagu 1. travnja 2023. godine dodane odredbe na temelju kojih ograničenje slobode kretanja, u razumnim vremenskim razmacima, razmatra nadležni upravni sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev tražitelja međunarodne zaštite, posebno kada ograničenje slobode kretanja traje dulje od mjesec dana te u slučaju promjene ili nastupanja novih okolnosti koje mogu utjecati na zakonitost ograničenja kretanja tražitelja. Ako nadležni upravni sud utvrdi da rješenje o

ograničenju slobode kretanja nije zakonito, Ministarstvo unutarnjih poslova je dužno postupiti po izrečenoj presudi i tražitelja odmah pustiti na slobodu.

U odnosu na preporuku 148. Ministarstvu unutarnjih poslova kojim se traži da se tijekom lišavanja slobode tražiteljima međunarodne zaštite osigura adekvatno prevođenje, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Ministarstvo unutarnjih poslova u okviru projekta „Prevođenje i širenje mreže prevoditelja u postupku odobrenja međunarodne zaštite“, sufinanciranog sredstvima iz Fonda za azil, migracije i integraciju (AMIF), osiguralo dostupnost prevoditelja svim tražiteljima međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj. Cilj projekta je osobama koje su u Republici Hrvatskoj izrazile namjeru za podnošenjem zahtjeva za međunarodnu zaštitu u postupku odobravanja međunarodne zaštite omogućiti prevođenje na jezik koji razumiju, u skladu sa zakonskim propisima Europske unije i Republike Hrvatske. Navedeno uključuje i prevođenje vezano uz postupke ograničenja slobode kretanja tražiteljima međunarodne zaštite kao npr. uručenje rješenja i razgovor tražitelja s odvjetnikom radi pripreme tužbe, sukladno odredbama Pravilnika o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite („Narodne novine“, broj 140/15.). Nedostatak prevoditelja za određene, rijetke jezike je konstantan izazov, koji najviše ovisi o zemljama podrijetla tražitelja. Međutim, kontinuirano se radi na širenju mreže prevoditelja.

Vežano za preporuku 149. Ministarstvu unutarnjih poslova, da se u prihvatnim centrima za strance osigura pristup učinkovitim pritužbenim mehanizmima, jer da u istima nije evidentirana niti jedna pritužba u vezi problema prehrane, telefoniranja, zdravstvene skrbi i postupanja policijskih službenika, Vlada Republike Hrvatske napominje da stranac u centru pritužbu može predati bilo kojoj službenoj osobi, koja ju je dužna odmah predati rukovoditelju centra. Pritužba se može predati i anonimno u zatvorenoj omotnici u za to posebno označeno i svim strancima dostupno mjesto u centru. Rješavanje pritužbi je propisano Pravilnikom o načinu rada i postupanja po pritužbama („Narodne novine“, br. 16/21. i 51/21.) te Pravilnikom o načinu provedbe unutarnje kontrole i nadzora službenika i ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova („Narodne novine“, br. 141/11. i 146/11.).

Vežano za preporuku 150. Ministarstvu unutarnjih poslova, da se u prihvatnim centrima za strance omogući neometan pristup odvjetnicima, Vlada Republike Hrvatske ističe da se po dolasku stranca u centar, na jeziku koji razumije, odmah obavještava o pravu na komunikaciju s odvjetnikom, usmeno i uručivanjem pisane obavijesti te o pravu na jedan besplatni telefonski razgovor s diplomatskom misijom ili konzularnim uredom svoje zemlje, kao i o pravu na jedan besplatni privatni telefonski razgovor u trajanju od pet minuta. Tijekom boravka u centru stranac može uvijek komunicirati s odvjetnikom i drugim osobama izvan centra putem javne telefonske govornice postavljene u centru te putem svog mobilnog telefona sukladno Pravilniku o boravku u prihvatnom centru za strance i načinu izračuna troškova prisilnog udaljenja („Narodne novine“, br. 145/21. i 155/22.). Također, stranci u centru mogu primiti posjete.

Vežano za preporuku 151. Ministarstvu unutarnjih poslova da se u prihvatnim centrima za strance omogući pristup organizacijama civilnoga društva, Vlada Republike Hrvatske napominje da organizacije civilnoga društva koje se bave zaštitom ljudskih prava osoba, sukladno Zakonu o strancima, imaju pravo na najavljene posjete centru, a Ministarstvo unutarnjih poslova već ima sklopljene sporazume o suradnji s više međunarodnih organizacija i organizacija civilnoga društva u vezi posjećivanja centra. Također, Ministarstvo unutarnjih poslova je u suradnji s organizacijama civilnoga društva uspostavilo Nezavisni mehanizam

nadzora zaštite temeljnih prava u postupanju policijskih službenika u području zaštite granice, nezakonitih migracija i međunarodne zaštite, koji se provodi i u prihvatnim centrima za strance.

Vezano za preporuku 152. Ministarstvu unutarnjih poslova da se u uputama policijskim službenicima o postupanju na granici koristi precizna terminologija, posebno u kontekstu navoda o „push-backovima“, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo unutarnjih poslova nije tvorac izraza „push-back“ niti isti koristi u javnoj komunikaciji. Navedeni izraz se isključivo koristi od strane različitih nevladinih organizacija i pojedinih medija (domaćih i stranih), u slučajevima kada se postupanje policijskih službenika prema osobama koje nezakonito pokušavaju prijeći granicu Republike Hrvatske želi pokazati u negativnom kontekstu. Izraz „push-back“ nije pravno definiran pojam niti u nacionalnom niti u europskom ili međunarodnom pravu, stoga se isti ne može koristiti u relevantnim dokumentima, posebice ne od strane državnih institucija. U tom pogledu izraz „push-back“ zapravo je kolokvijalan i nema pravno utemeljenje niti u jednom propisu. Hrvatska policija postupa isključivo prema članku 13. Zakonika o schengenskim granicama koji propisuje obvezu odvratanja migranata od pokušaja nezakonitog prelaska granice. Dakle, postupanje policijskih službenika prema osobama koje nezakonito pokušavaju prijeći državnu granicu se provodi u skladu s člankom 13. Zakonika o schengenskim granicama kojim se propisuje svrha zaštite državne granice, odnosno sprječavanje neovlaštenih prelazaka granice, suzbijanje prekograničnog kriminaliteta i poduzimanje mjera protiv osoba koji su nezakonito prešle granicu. Zaštita državne granice provodi se na način kojim se sprječava i odvraća osobe od izbjegavanja kontrole na graničnim prijelazima.

Vezano uz preporuku 153. Ministarstvu unutarnjih poslova, da se bilježe odvratanja i druga postupanja na granici, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je već nekoliko puta dano pojašnjenje da vođenje evidencije mjera odvratanja nije propisano niti jednim zakonskim ili podzakonskim aktom, a osobe koje se odvraća ne nalaze se na teritoriju Republike Hrvatske pa utvrđivanje podataka o osobama koje se odvraća nije moguće.

Nadalje, na stranici 207. u prvom odlomku navodi se da je NMN (Nezavisni mehanizam nadzora) razmatrao neke pojedinačne predmete koji nisu bili pravomoćni, a u vezi kojih je pučka pravobraniteljica provodila ispitne postupke. Radi se o slučaju snimki objavljenih u medijima u listopadu 2021. godine te o slučaju državljanke Irana s dvoje maloljetne djece koji su 25. lipnja 2021. godine došli u Policijsku postaju Duga Resa u pratnji novinarke RTL-a. Napominjemo da se u oba slučaja radi o događajima za koje je Mehanizam saznao preko medija te samostalno pokrenuo istragu. Ministarstvo unutarnjih poslova nema utjecaja i ne sudjeluje u provođenju istraga Mehanizma, osim kao objekt promatranja. U četvrtom odlomku navodi se kako novi Sporazum o Nezavisnom mehanizmu nadzora ne predviđa da će se u okviru Mehanizma promatrati sva postupanja policije, a da se za nenajavljena promatranje zelene granice i dalje zahtijeva prethodna pisana obavijest. Novim Sporazumom o Mehanizmu predviđeno je da se promatranja provode na vanjskoj granici, u policijskim postajama i na zelenoj granici, u prihvatnim centrima za strance te u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite. U tom smislu, mandat Mehanizma je, u odnosu na stari Sporazum o Mehanizmu, proširen i na prihvatilišta za međunarodnu zaštitu. Kada provode promatranja policijskog postupanja na zelenoj granici neposredni promatrači prvo dolaze u policijsku postaju nadležnu za dio zelene granice koji je obuhvaćen promatranjem te ne trebaju dostaviti prethodnu pisanu obavijest, što znači da mogu doći nenajavljeno. Naime, zelena granica je pokrivena kamerama, dronovima i drugim sredstvima tehničkog nadzora pa bi svaki pokušaj izravnog dolaska provoditelja na granicu bio spriječen prije samog dolaska na granicu. Naime, alarmirali bi se sustavi i bila bi poslana policijska ophodnja. Osim toga, alarmiranje

tehničkih sustava nadzora uzrokovalo bi ometanje redovnih poslova nadzora državne granice jer bi se policijske ophodnje uputile prema lokaciji na kojoj se nalaze promatrači, dok bi drugi dijelove granice ostali nepokriveni. Konačno, dolazak provoditelja na granicu bez prethodnog dolaska u nadležnu policijsku postaju opasan je po njihovu osobnu sigurnost. Naime, granica s Bosnom i Hercegovinom jedno je od najopasnijih područja na vanjskoj granici Europske unije, zbog konfiguracije terena (visoke planine, strme padine, guste šume), minska polja, divlje životinje (medvjedi, vukovi), kretanje naoružanih migrantskih skupina i sukobljenih migrantskih populacija (Afganistan i Pakistan). Također, bez specijalnih policijskih vozila teren na vanjskoj granici je potpuno nepristupačan (blato, kozje staze).

Na stranici 209., u drugom odlomku, navodi se da je Ministarstvo unutarnjih poslova propustilo ispitati pritužiteljicu na okolnosti nezakonitog postupanja policije. Naime, radi se o spomenutoj državljanki Irana s dvoje maloljetne djece koji su 25. lipnja 2021. godine došli u Policijsku postaju Duga Resa u pratnji novinarkе RTL-a, gdje su izrazili namjeru za međunarodnu zaštitu. U pisanim odgovorima Ministarstva unutarnjih poslova prema pučkoj pravobraniteljici u vezi ovoga slučaja navedeno je da je hrvatska granična policija s članovima navedene obitelji uz pomoć prevoditelja za farski jezik obavila detaljan razgovor dana 25. lipnja 2021. godine u Policijskoj postaji Duga Resa, o čemu je sastavljen zapisnik. Prilikom tog razgovora članovi obitelji su iznijeli sve okolnosti u vezi svog nezakonitog ulaska u Republiku Hrvatsku, susreta s novinarkama te su izrazili namjeru za međunarodnu zaštitu, ali nisu iznijeli nikakav prigovor na postupanje hrvatske granične policije. Vlada Republike Hrvatske napominje da su članovi obitelji došli u Policijsku postaju Duga Resa u pratnji dvije poznate novinarkе te da prilikom obavljanja razgovora s policijskim službenicima granične policije uz pomoć prevoditelja za farski jezik isti nisu izrazili niti najmanji prigovor na prijašnje ili aktualno postupanje hrvatske policije. Budući da nisu iznijeli nikakav prigovor na postupanje hrvatske granične policije, a izražavanjem namjere za međunarodnu zaštitu stekli su status tražitelja međunarodne zaštite, hrvatska granična policija nije imala pravnog osnova a niti razloga za obavljanjem dodatnog razgovora. Takav razgovor smatrao bi se uznemiravanjem i kršenjem njihovih prava kao tražitelja međunarodne zaštite. Osim toga, istraživanje slučaja preuzeo je Nezavisni mehanizam nadzora, a hrvatska granična policija se ne smije miješati u njihovu istragu jer bi se to smatralo povredom neovisnosti Mehanizma. Članovi obitelji se ne nalaze više u Republici Hrvatskoj, a sukladno evidencijama Ministarstva unutarnjih poslova nisu obavili izlaznu graničnu kontrolu na nekom od graničnih prijelaza.

Vežano za ponovljenu preporuku 154. Ministarstvu unutarnjih poslova da se instituciji pučke pravobraniteljice omogući uvid u sve podatke o postupanju prema iregularnim migrantima, uključujući podatke koji se nalaze u Informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova (IS MUP-a), Vlada Republike Hrvatske ističe kako je pristup informacijskom sustavu strogo osobno ovlaštenje policijskih službenika i isti ne smiju davati svoju lozinku i odziv drugim osobama te ne smiju omogućiti pristup IS MUP-a drugim osobama koje za to nemaju ovlaštenje, a kršenje ove Upute smatra se težom povredom službene dužnosti sukladno Zakonu o policiji. Sukladno članku 24. Zakona o pučkom pravobranitelju („Narodne novine“, broj 76/12.), u slučaju kada pučki pravobranitelj provodi ispitni postupak, zatražit će potrebne informacije, podatke, objašnjenja, akte i drugu dokumentaciju od tijela prema kojem se postupa. S tim u vezi, pučki pravobranitelj određuje rok prema okolnostima slučaja u kojima su ta tijela dužna udovoljiti njezinom traženju. Dakle, iz navedene zakonske odredbe ne proizlazi opća ovlast pučkog pravobranitelja na pristup IS MUP-a već je navedeno pravo ograničeno na ispitni postupak konkretnog slučaja i na način da se traženi podaci dostavljaju u za to određenom roku. U tu svrhu Ministarstvo unutarnjih poslova izradilo je obrazac zapisnika o zaprimanju zahtjeva za ispis iz IS MUP-a, na temelju kojega se djelatnicima Ureda pučkog

pravobranitelja može izdati ispis, a obrazac im je predan tijekom posjeta PP Gvozd 9. srpnja 2021. U vezi navedenog, Vlada Republike Hrvatske također želi napomenuti da je novim Sporazumom o Nezavisnom mehanizmu nadzora predviđeno da neposredni provoditelji imaju pristup podacima iz Informacijskog sustava Ministarstva unutarnjih poslova, ali na temelju pisanog ili usmenog zahtjeva danog na zapisnik pred Ministarstvom unutarnjih poslova. Neposrednim provoditeljima aktivnosti MUP će, u roku od 24 sata, dostaviti ispis podataka iz Informacijskog sustava MUP-a prema traženju iz zahtjeva, koji mora biti sastavljen na način da je iz istog moguće utvrditi konkretan događaj ili osobu na koju se događaj odnosi, te Vlada Republike Hrvatske ne vidi razloga da se navedeni način pristupa podacima iz IS MUP-a ne primijeni i na pučku pravobraniteljicu.

4.3. ZATVORSKI SUSTAV

U odnosu na preporuku 155. Ministarstvu pravosuđa i uprave i Ministarstvu zdravstva da osiguraju preduvjete za obavljanje zdravstvene djelatnosti unutar zatvorskog sustava u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Vlada Republike Hrvatske navodi da je Ministarstvo pravosuđa i uprave u suradnji s Ministarstvom zdravstva pokrenulo Izmjenu i dopunu Zakona o zdravstvenoj zaštiti. U članku 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, broj 33/23.) izmijenjen je članak 108. stavak 5. Zakona o zdravstvenoj zaštiti na način da normative i standarde u pogledu prostora opreme i djelatnika odjela zdravstvene zaštite kaznionica i zatvora i Zatvorske bolnice u Zagrebu propisuje ministar nadležan za pravosuđe uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo. Time su se stekli pravni uvjeti za donošenje novog Pravilnika o normativima i standardima za pružanje zdravstvene zaštite u zatvorskom sustavu, a u međuvremenu je unutar Ministarstva pravosuđa i uprave osnovana radna skupina koja je radni nacrt predmetnog Pravilnika dostavila na prethodno mišljenje Ministarstvu zdravstva. Vlada Republike Hrvatske podsjeća da Ministarstvo pravosuđa i uprave kontinuirano poduzima niz aktivnosti na poboljšanju zdravstvene zaštite osoba lišenih slobode. Zakonom o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine“, broj 14/21.) utvrđeno je djelovanje Zatvorske bolnice u Zagrebu kao kaznionice sa statusom zdravstvene ustanove koja obavlja zdravstvenu djelatnost pružanja zdravstvene zaštite osobama lišenim slobode, te djelovanje odjela zdravstvene zaštite kaznionica, odnosno zatvora koji pružaju zdravstvenu zaštitu osobama lišenim slobode, što će omogućiti osiguravanje promptnije i adekvatnije zdravstvene zaštite zatvorenicima i istražnim zatvorenicima, kao i lakšu komunikaciju zatvorskog sustava i sustava javnog zdravstva. Nadalje, u okviru projekta „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa kroz jačanje kapaciteta zatvorskog i probacijskog sustava te sustava za podršku žrtvama i svjedocima“ koji se sufinancira sredstvima Europskog socijalnog fonda (ESF) kroz Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014 - 2020“, u studenom i prosincu 2022. provedene su edukacije i trening trenera za medicinske djelatnike zaposlene u kaznionicama i zatvorima, na temu pregleda zatvorenika po njihovu prijemu, prijavljivanja ozljeda, povjerljivosti zdravstvenih pregleda, sprječavanja i liječenja zaraznih bolesti te prevencije i tretmana mentalnih poremećaja. Vezano uz prevenciju zaraznih bolesti, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i nevladinim organizacijama specijaliziranim u području prevencije i liječenja hepatitisa C, od 2021. godine intenzivirane su aktivnosti testiranja i liječenja kojima je obuhvaćeno oko 300 zatvorenika. U narednom razdoblju, u suradnji s Ministarstvom zdravstva, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, dvjema klinikama u kojima se provodi liječenje oboljelih od HCV-a te organizacijom civilnoga društva koja je koordinator aktivnosti, nastojat će se uspostaviti trajni sustav testiranja zatvorenika na HCV u zatvorskom sustavu, povećati detekcija broja zatvorenika zaraženih HCV-om te uspostaviti sustav liječenja oboljelih zatvorenika od HCV-a za vrijeme izdržavanja kazne, čime će se smanjiti mogućnost

širenja zaraznih bolesti u zatvorskom sustavu i zajednici. Nadalje, Ministarstvo pravosuđa i uprave putem javnih natječaja godišnje dodjeljuje financijska sredstva u iznosu od oko 500.000,00 eura, iz dijela prihoda od igara na sreću, udrugama za kvalitetne projekte u području pružanja podrške provođenju programa izvršavanja kazne zatvora. U sljedeća dva natječaja (2022. i 2023. godine) kao jedno od prioritarnih područja financiranja, za koje se udruge mogu prijaviti u partnerstvu s nastavnim zavodima za javno zdravstvo, određena je prevencija zaraznih bolesti, čime se otvara mogućnost daljnjeg unapređenja sustava prevencije i liječenja u zatvorskom sustavu ne samo hepatitisa C nego i drugih zaraznih bolesti.

U odnosu na preporuku 156., da se u većoj mjeri osiguraju stručni kapaciteti u kaznenim tijelima, posebice u odjelima osiguranja, tretmana i zdravstvene zaštite, kako bi se povećao stupanj zaštite ljudskih prava osoba lišenih slobode, Vlada Republike Hrvatske navodi da je unutar Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave ustrojen Centar za izobrazbu koji obavlja stručne poslove koji se odnose na planiranje, razvoj novih i unapređenje postojećih programa izobrazbe te provođenje temeljne i dopunske specijalističke izobrazbe službenika zatvorskog sustava i probacije. Centar za izobrazbu surađuje s nacionalnim i međunarodnim institucijama i organizacijama civilnoga društva u pripremi i primjeni obrazovnih i drugih programa izobrazbe u obliku radionica, tečajeva i seminara za stjecanje zvanja i samostalno obavljanje poslova vježbenika pravosudne policije. Centar provodi edukacije i stručno osposobljavanje svih službenika zatvorskog sustava i probacije ovisno o potrebama i specifičnostima rada u kaznenim tijelima i probacijskim uredima. U 2022. godini oba obvezna programa stručnog usavršavanja službenika provedena su nekoliko puta. Uvodni program upoznavanja zatvorskog sustava pod nazivom Specifičnosti rada u zatvorskom i probacijskom sustavu te unapređenje suradnje je obvezno stručno osposobljavanje službenika koje u pravilu započinje odmah po zapošljavanju službenika u Upravi za zatvorski sustav i probaciju s ciljem upoznavanja s općim poslovima iz nadležnosti kaznionice, zatvora, centra, probacijskog ureda odnosno Središnjeg ureda za zatvorski sustav i Središnjeg ureda za probaciju te sa specifičnim poslovima radnog mjesta na koje je službenik raspoređen. Ovaj program tijekom protekle kalendarske godine proveden je s četiri grupe polaznika kroz ukupno 138 nastavnih sati za ukupno 66 polaznika. Temeljni tečaj je obvezna izobrazba službenika pravosudne policije koji obavljaju poslove osiguranja kaznionice, zatvora i centra te su ga dužni pohađati nakon prijma u državnu službu i raspoređivanja na poslove osiguranja, za vrijeme vježbeničkog staža, radi osposobljavanja za samostalno obavljanje poslova osiguranja u zatvorskom sustavu i stjecanja uvjeta za polaganje ispita za zvanje pravosudne policije. Tijekom 2022. godine provedeni su 39., 40., 41. i dio 42. temeljnog tečaja svaki u trajanju od četiri mjeseca, odnosno svaki preko 500 nastavnih sati. Tečaj je u 2022. godini započelo pohađati 72 vježbenika. Osim spomenutih obveznih programa stručnog usavršavanja, Centar za izobrazbu provodi i specijalizirane programe te ostale programe cjeloživotnog učenja. Specijalizirani programi namijenjeni su usavršavanju određenih službenika ili skupina službenika, a odnose se na dodatno usavršavanje specifičnog stručnog znanja, vještina i sposobnosti radi povećanja stručnosti i profesionalnosti u radu službenika te učinkovitosti rada u zatvorskom sustavu i probaciji. Ostali programi se odnose na stjecanje novih ili dopunjavanje već postojećih znanja, vještina i sposobnosti za koje se utvrdi da će biti od koristi za rad službenika u zatvorskom sustavu, odnosno za zatvorski sustav u cijelosti. U 2022. godini u organizaciji Centra za izobrazbu provedeno je 12 različitih izobrazbi uživo i 10 online izobrazbi te 3 kombinirane izobrazbe (dio uživo a dio online) čime je ukupno ostvareno 214 nastavnih dana, odnosno 2498 nastavnih sati, a time je educirano ukupno 2286 službenika.

Radi se o sljedećim programima izobrazbe:

A) uživo: Rad na računalu- napredna razina (126 polaznika/ca), Komunikacija sa zatvorenicima prilikom obavljanja radnih zadataka (za strukovne učitelje i voditelje odjela) (67 polaznika/ca), Komunikacijske vještine pravosudne policije u radu s mladima- osnovna i napredna razina (22 polaznika/ca), Postupanje u incidentnim situacijama u radu s mladima - osnovna razina (17 polaznika/ca), Usavršavanje rada službenika pravosudne policije u obavljanju poslova osiguranja- sprovođenje (1042 polaznika/ca), Unapređenje rada u obavljanju poslova osiguranja (177 polaznika/ca), ZPIS u radu pravosudne policije (67 polaznika/ca), Kreativne tehnike u radu- Fraktalni crtež (56 polaznika/ca), Komuniciranje na radnom mjestu (47 polaznika/ca), Brazilski jiu-jitsu za službenike pravosudne policije (22 polaznika), Primjena etičkih načela za službenike zatvorskog sustava - pilot radionica (12 polaznika/ca), Grappling za pravosudnu policiju (60 polaznika/ca);

B) online: Specifičnosti u radu s mladima u zatvorskom sustavu (35 polaznika/ca), Profesionalno komuniciranje i mentalno zdravlje (41 polaznik/ca), Izdavanje i izvršavanje naloga (38 polaznika/ca), Rad s informatorima u kaznionicama i zatvorima (13 polaznika/ca), Profesionalni stres i strategije samopomoći (21 polaznik/ca), Autogeni trening-A.T.- autosugestivna relaksacija (33 polaznika/ca), Koncept razvoja ličnosti- psihodinamski i po Ericssonu (45 polaznika/ca), Vrste poremećaja ličnosti- sa stanovišta psihijatrije (48 polaznika/ca) i Suicidologija (43 polaznika/ca).

Vlada Republike Hrvatske ističe odličnu suradnju koju Centar ostvaruje sa sva četiri pravobraniteljska ureda u Republici Hrvatskoj već dugi niz godina. U 2022. godini nastavljena je navedena suradnja tijekom provedbe temeljnog tečaja budući da je ocijenjeno da se kroz predavanja ureda pravobranitelja znatno podiže razina ukupnih kompetencija za rad službenika pravosudne policije u kaznenim tijelima. Također, u 2022. godini suradnja Centra s uredima pravobranitelja proširena je te je osmišljen ciklus online predavanja, koja su za službenike zatvorskog sustava i probacije održali predstavnici ureda, kako slijedi: Ured Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova: „Ravnopravnost spolova te ovlasti i nadležnosti Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova“, Ured pučke pravobraniteljice: „Suzbijanje diskriminacije“, Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom: „Specifičnosti i načini komunikacije s osobama različitih vrsta invaliditeta“, Ured pravobraniteljice za djecu: „Potrebe i prava djece čiji su roditelji u zatvoru“. Na navedene četiri izobrazbe ureda pravobranitelja sudjelovalo je ukupno 116 službenika/ca Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Nadalje, temeljem Sporazuma o suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova od 27. kolovoza 2018. godine i Sporazuma o suradnji s Ministarstvom obrane od 15. rujna 2021. godine provodi se sustavna suradnja između sustava za izvršavanje kazne zatvora i svih rodova policije i vojske u edukaciji, razvoju i usavršavanju te koordiniranom zajedničkom postupanju u rješavanju izvanrednih i drugih složenih situacija u zakonodavnom, taktičkom i tehničkom smislu. Suradnja Sektora osiguranja, Središnjeg ureda za zatvorski i Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova očituje se redovitim provedbama zajedničkih obuka s ATJ Lučko kao i u koordiniranom i sustavnom mehanizmu zajedničkih postupanja u poslovima preprate zaštićenih konvoja i osiguranju i sprovođenju visoko rizičnih osoba lišenih slobode. Dodatno, temeljem Sporazuma o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva pravosuđa i uprave od 21. lipnja 2022. godine, uspostavljeno je redovno srednjoškolsko obrazovanje učenika za potrebe Ministarstva pravosuđa i uprave. Središnji ured za zatvorski sustav i Policijska akademija su u 2022. godini realizirali upis 21 učenika u 3. razred za temeljno obrazovanje za zanimanje policajac/policajka na Policijskoj školi „Josip Jović“. Na navedeni način dobit će se temeljito osposobljeni kadar koji će podignuti profesionalnu razinu službenika pravosudne policije. U okviru Protokola o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva pravosuđa i uprave o razmjeni kriminalističko-obavještajnih podataka donesena je Standardna operativna procedura o razmjeni kriminalističko – obavještajnih podataka. Na

osnovu navedenog redovito se između Sektora osiguranja i Ravnateljstva policije razmjenjuju obostrano korisni podaci od interesa za obadvije strane. Suradnja između Ministarstva obrane i Središnjeg ureda za zatvorski sustav provodi se u okviru aktivnosti stručnog usavršavanja i obrazovanja službenika pravosudne policije i korištenjem obučeni resursa Ministarstva obrane, sudjelovanjem u specifičnim vježbama, obuci i razmjeni vodiča i službenih pasa te drugim poslovima. Sukladno navedenom, službenici pravosudne policije redovito sudjeluju na tečajevima u Središtu za međunarodne vojne operacije „Josip Briški“ kao što je „Tečaj civilno-vojne suradnje na taktičkoj razini“, „UN tečaj sveobuhvatne zaštite civila“ i „Tečaj osnova pregovaranja“. U suradnji s Pukovnijom Vojne policije u 2022. godini provedena je obuka za jednog službenika pravosudne policije za vodiča službenog psa i službenog psa za detekciju droga za potrebe Uprave za zatvorski sustav. Sektor osiguranja predložio je daljnju suradnju sa Pukovnijom Vojne policije te se planira da se u narednom razdoblju za potrebe zatvorskog sustava obuče vodiči i službeni psi za detekciju duhana i duhanskih proizvoda i eksploziva.

U dijelu preporuke koja se odnosi na popunjavanje upražnjenih, a sistematiziranih radnih mjesta u kaznenim tijelima, Vlada Republike Hrvatske obavještava da Uprava za zatvorski sustav i probaciju u suradnji s nadležnom Upravom za službenički sustav kontinuirano provodi aktivnosti na popunjavanju predmetnih radnih mjesta, no isto tako skreće pozornost da je zbog općeg stanja na tržištu rada pojedina radna mjesta izuzetno teško popuniti, osobito ona koja se odnose na zdravstvenu zaštitu zatvorenika.

U odnosu na preporuku 157., da se pripremi prijedlog izmjena Zakona o izvršavanju kazne zatvora u dijelu koji se odnosi na posebne mjere održavanja reda i sigurnosti, Vlada Republike Hrvatske navodi da Ministarstvo pravosuđa i uprave kontinuirano poduzima niz aktivnosti na poboljšanju zakonodavnog okvira vezanog uz zaštitu prava osoba lišenih slobode. Zakon o izvršavanju kazne zatvora normirane su posebne mjere održavanja reda i sigurnosti, koje se provode prema osobama lišenim slobode koje ugrožavaju red i sigurnost ili prijete ugrožavanju reda i sigurnosti. Na temelju predmetnog Zakona donesen je i novi Pravilnik o poslovima osiguranja u zatvorskom sustavu („Narodne novine“, broj 16/22.). Predmetnim Pravilnikom se propisuje način obavljanja poslova osiguranja u zatvorskom sustavu, način primjene sredstava prisile koja su službenici pravosudne policije ovlašteni primjenjivati u obavljanju poslova u kaznionicama i zatvorima itd. Također, Središnji ured za zatvorski sustav kontinuirano prati postupanja službenika pravosudne policije u kaznenim tijelima, između ostaloga i primjenu posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti i sredstava prisile prema osobama lišenim slobode, te donosi mjere i upute radi ujednačavanja i unapređenja postupanja. Također, kroz kontinuiranu edukaciju službenika pravosudne policije kaznenih tijela može se postići još kvalitetnije postupanje vezano uz primjenu posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti. Zaključno, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je opći cilj postupka procjene učinaka propisa razmatranje prijedloga mogućih normativnih ili drugih rješenja te se ne može pristupiti izradi izmjena i dopuna Zakona ako se navedeno može postići na drugi efikasniji i brži način.

U odnosu na preporuku 158. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da se pripremi prijedlog izmjena Zakona o kaznenom postupku kojim bi se stegovni prijestupi i stegovne mjere propisane ovim Zakonom uskladile s onima propisanim Zakonom o izvršavanju kazne zatvora, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako su trenutno u tijeku sastanci Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, koja je osnovana 30. studenoga 2022. godine. Cilj i zadatak Radne skupine je analizirati institute kaznenog postupka kroz sve njegove stadije u svrhu ubrzanja i povećanja učinkovitosti

kaznenog postupka s posebnim naglaskom na pojedinim institutima. U okviru Radne skupine će se razmotriti potreba da se intervenira i u sve druge odredbe Zakona o kaznenom postupku na čiju je dvojbenost ukazala praksa. Također se ističe da je po dobivenoj informaciji da se osniva spomenuta Radna skupina Uprava za zatvorski sustav i probaciju nadležnoj Upravi za kazneno pravo dostavila prijedlog nacрта izmjena i dopuna Zakona o kaznenom postupku kojima bi se unaprijedile odredbe vezene uz istražne zatvorenike. Između ostalog predloženo je upravo i navedeno iz preporuke 158.

U odnosu na preporuku 159. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da se Zatvoru u Zagrebu žurno osigura dovoljno zdravstvenih radnika, Vlada Republike Hrvatske ističe da Uprava za zatvorski sustav i probaciju u suradnji s nadležnom upravom za službenički sustav kontinuirano provodi aktivnosti na popunjavanju predmetnih radnih mjesta, no isto tako skreće se pozornost da je zbog općeg stanja na tržištu rada pojedina radna mjesta izuzetno teško popuniti, osobito ona koja se odnose na zdravstvenu zaštitu zatvorenika. Naime, učestalo se provode postupci javnih natječaja, prioritarno za medicinsko osoblje, kuhare i mlade pravosudne policajce – vježbenike, ali treba uzeti u obzir važeću Odluku Vlade Republike Hrvatske o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave te uredima i drugim stručnim službama Vlade Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 35/22. i 37/23.). Također, sama realizacija natječaja ovisi o broju prijavljenih kandidata, rezultatima testiranja te provjeri posebne zdravstvene sposobnosti i tjelesnoj spremi ukoliko su ti uvjeti propisani za određena radna mjesta.

U odnosu na preporuku 160. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da se u svim kaznenim tijelima vode evidencije koje omogućavaju praćenje tzv. puta terapije od ljekarne do pacijenta, Vlada Republike Hrvatske navodi da se preporuka prihvaća te da će se po analizi stanja svim kaznenim tijelima dostaviti uputa o obvezi evidentiranja puta lijekova koji sadrže opojnu drogu i psihotropnu tvar, kroz redovito i ažurno vođenje Evidencije o nabavljenim i izdanim lijekovima što sadrže droge i psihotropne tvari (tzv. knjiga narkotika).

4.4. OSOBE S DUŠEVNIM SMETNJAMA KOJIMA JE OGRANIČENA SLOBODA KRETANJA

U odnosu na preporuku 161. upućenu Ministarstvu zdravstva, da osigura da se sredstva prisile u psihijatrijskim ustanovama koriste samo dok je to nužno da se otkloni neposredna opasnost koja proizlazi iz ponašanja pacijenta, a kojom se ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti ili tuđi život ili zdravlje, Vlada Republike Hrvatske navodi da su bolničke zdravstvene ustanove izvijestile Ministarstvo zdravstva kako se mjere prisile primjenjuju samo u specifičnim slučajevima kada je to neizbježno, kako zbog sigurnosti pacijenata tako i drugih pacijenata, a kako ne bi došlo do eskalacije agresivnog ponašanja. Ministarstvo zdravstva će i nadalje ukazivati bolničkim zdravstvenim ustanovama na korištenje ove mjere samo kada je to nužno, kako bi se otklonila neposredna opasnost koja proizlazi iz ponašanja pacijenta, a kojom se ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti ili tuđi život ili zdravlje.

Vežano za preporuku 162. Ministarstvu zdravstva da uvjete smještaja u psihijatrijskim ustanovama uskladi s međunarodnim i zakonskim standardima, Vlada Republike Hrvatske navodi da Ministarstvo zdravstva nema mogućnosti direktnog utjecanja na konkretne odluke vezane uz uvjete smještaja u psihijatrijskim ustanovama, ali će i nadalje svojim aktivnostima pratiti i predlagati bolničkim zdravstvenim ustanovama poboljšanje prostornih uvjeta u djelatnosti psihijatrije. U slučaju potrebe provest će se zdravstveno-inspekcijski nadzor vezano uz uvjete smještaja u psihijatrijskim ustanovama.

U odnosu na preporuku 163. kojom se traži da se pacijenti upoznaju s pravima koja imaju tijekom boravka u psihijatrijskim ustanovama te da se dobrovoljnost odnosi na cijeli period bolničkog liječenja, Vlada Republike Hrvatske ističe da će Ministarstvo zdravstva i nadalje zajedno sa stručnjacima iz područja psihijatrije aktivno raditi na poboljšanju informiranosti osoba s duševnim smetnjama o njihovim pravima, tijekom boravka u psihijatrijskim ustanovama.

Vezano za ponovljenu preporuku 164. da se osigura da se na svim psihijatrijskim odjelima vode odgovarajuće evidencije o primjeni sredstava prisile, Vlada Republike Hrvatske navodi kako bolničke zdravstvene ustanove imaju zakonsku obvezu voditi evidenciju o primjeni sredstava prisile, a kontrolu navedenog provodi zdravstvena inspekcija i Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama Ministarstva pravosuđa i uprave.

U odnosu na preporuku 165. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da se detaljnije definira primjena mjera prisile u Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako su trenutno u tijeku sastanci Povjerenstva za praćenje primjene Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, čiji su ciljevi i zadaci praćenje sudske prakse kako bi se razmotrila potreba prilagođavanja Zakona situacijama i problemima u praksi, kao i predlaganje izmjena odnosno dopuna Zakona u slučaju njihove eventualne neusuglašenosti, u okviru kojeg će Povjerenstvo razmotriti i preporuku.

6. SURADNJA I JAVNO DJELOVANJE U PROMICANJU LJUDSKIH PRAVA I SUZBIJANJU DISKRIMINACIJE

U odnosu na preporuku 168. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da provede istraživanje o prisutnosti diskriminacije u području pristupa dobrima i uslugama, Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je istraživanje prisutnosti diskriminacije u području pristupa dobrima i uslugama planirano u okviru projekta financiranog sredstvima Europskog socijalnog fonda plus „Podrška jednakosti“ u okviru komponente pod nazivom Snažniji sustav i učinkovito planiranje, a čija je provedba planirana tijekom 2024. godine.

Također, u odnosu na preporuku 169. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da kontinuirano informira javnost o zabrani diskriminacije i mehanizmima zaštite, Vlada Republike Hrvatske napominje kako su predmetne aktivnosti također planirane u okviru istog projekta „Podrška jednakosti“ komponente pod nazivom Snažniji sustav i učinkovito planiranje.

Vezano za preporuku 170. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da nastavi s edukacijama stručne javnosti o pojavama diskriminacije u skladu sa specifičnim interesima i potrebama ciljanih grupa, Vlada Republike Hrvatske navodi da Ured provodi online edukaciju za socijalne radnike o nediskriminaciji i zaštiti prava ranjivih skupina u sustavu socijalne skrbi, te da će tijekom ove godine organizirati i seminar za rukovoditelje u privatnom sektoru, stručnjake za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima uz osvještavanje poslodavaca o njihovoj odgovornosti za stvaranje okruženja oslobođenog od diskriminacije i dužnosti zaštite dostojanstva radnika. Snažnija provedba edukativnih aktivnosti usmjerenih javno-pravnim tijelima, kao i aktivnosti usmjerene podizanju razine svijesti o neprihvatljivosti diskriminacije planirane su u okviru već spomenutog projekta „Podrška jednakosti“, komponenta Snažniji sustav i učinkovito planiranje“. Također, Vlada Republike Hrvatske ističe da je na sjednici održanoj 30. ožujka 2023. godine usvojila Nacionalni plan zaštite i promicanja ljudskih prava i

suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine, Akcijski plan zaštite i promicanja ljudskih prava za 2023. godinu i Akcijski plan suzbijanja diskriminacije za 2023. godinu.

Na 259. stranici Izvješća navedeno je da Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ni tijekom 2022. nije izradio izvješće o provedbi preporuka pučke pravobraniteljice, iako je za to nadležno, a posljednji put ga je izradio za Izvješće pučke pravobraniteljice za 2013. godinu. Vlada Republike Hrvatske ističe da Ured prati provedbu preporuka pučke pravobraniteljice te da je u tu svrhu napravio analizu samoprocjene tijela državne uprave o provedbi preporuka iz Izvješća pučkog pravobranitelja za 2021. godinu, a prema kojoj je utvrđeno kako se gotovo 70 % (69,86 %) preporuka iz Izvješća pučkog pravobranitelja za 2021. godinu provodi ili je u provedbi. Kako bi se unaprijedio proces praćenja provedbe preporuka pučke pravobraniteljice, za sljedeće izvještajno razdoblje u okviru provedbe Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije planirano je unapređenje postupka praćenja s krajnjim ciljem ujednačavanja kriterija za ocjenu razine provedbe preporuka od strane Ureda pučke pravobraniteljice i nadležnih tijela, kao i izrada izvješća usklađenog s novom metodologijom.

6.2. Međunarodna suradnja i međunarodni mehanizmi zaštite ljudskih prava

Vezano za preporuku 166. Vladi Republike Hrvatske da ratificira Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, Vlada Republike Hrvatske navodi da je u 2021. godini Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pristupilo detaljnoj pravnoj analizi Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Uz preporuku 167. Vladi Republike Hrvatske da ratificira Europsku socijalnu povelju (revidiranu), Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike čvrsto opredijeljeno za kontinuirano jačanje socijalnih standarda na nacionalnoj razini, sukladno gospodarskim mogućnostima, s obzirom na to da primjena Revidirane Europske socijalne povelje zahtijeva izmjenu odnosno dopunu zakonodavstva Republike Hrvatske. Republika Hrvatska će u daljnjem postupku pripreme za ratifikaciju u okviru međuresornih konzultacija i konzultacija sa socijalnim partnerima, a vodeći računa o stanju zakonodavstva i učincima njegove primjene u praksi, odlučiti o strukturi i opsegu pristupanja Revidiranoj Europskoj socijalnoj povelji.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića, ministra zdravstva dr. sc. Vilija Beroša, dr. med., ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića te državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića, Sanjina Rukavinu, Tereziju Gras, Žarka Katića, dr. sc. Irenu Petrijević, Tomislava Dulibića, dr. sc. Silvia Bašića, dr. med., dr. sc. Mariju Bubaš, dr. med., Mariju Pletikosu i Margaretu Mađerić.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković